

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

1883

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΒΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Επί της Λεωφόρου Πανεπιστημίου, 89.

1883

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΣΤ'

Πολύτιμη ετήσια: 18 δραχμαί, ἢ ἑξήκοντα γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20. - Ἀρ. συνδρομῶν ἔρχονται ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς ἐκαστοῦ ἔτους, καὶ τῆς ἐτήσιας - Πρακτικῶν τῆς Διακονίας: 1 ὄβλη Ἀργυρίου

17 Ἰουλίου 1888

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ

«Ο ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ»

Ἀπομνημονεύματα ἐξ ἀνεκδότου μεσαφράσεως.

Ἰστορία καὶ τέλος τῆς σελ. 161.

Πρῶτες τετάρτη Σικηνή πρώτη.

Δικαστήριον ἐν Βενετίᾳ.

(Ἐισέρχονται ὁ ΔΟΥΗΣ, ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΑΙ, ΑΝΤΩΝΙΟΣ, ΒΑΣΑΝΙΟΣ, ΠΡΑΤΙΑΝΟΣ, ΣΑΔΕΡΙΟΣ κλ.)

ΔΟΥΗΣ

Εἶν' ὁ Ἀντώνιος παρών;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Παρών, ἔς τὰς ἀρτιμαρίας σου.

ΔΟΥΗΣ

Μὴ κακοφαίνεται, ἀλλὰ ἔχεις ἔδω γὰ κάμης μὲ πέντε ἀντίδικον, μὲ ἓνα κατεργάρην ἀπὲνθρωπον, ποῦ ἔλας τί ἔκ εἶπῃ δὲν ἔχεις, καὶ οὔτε δρᾶμι μέσα του δὲν ἔχει εὐπλαγγίαν. Ἄς πάγῃ ἕνας ἀπὸ ὧν νὰ φέρῃ τὸν Ἑβραῖον.

ΣΑΔΕΡΙΟΣ

Ἐδῶ ἀπ' ἔξω στέκεται Ἰδοῦ, ἀθόεντα, ἦλοε.

(Ἐισέρχεται ὁ ΣΑΥΛΩΚ).

ΔΟΥΗΣ

Κάμειτε τόπον νὰ σταθῇ ἔδω, ἐνώπιόν μας. — Ὁ κόσμος λέγει, Σαυλώκ, κ' ἐγὼ φρονῶ ἐπίσης, ὅτι σκοπεύεις τὸν κακὸν νὰ κάμῃς ὡς τὸ τέλος, καὶ ὅτ' ἡ καλοσύνη σου θὰ μᾶς ἔπιπῃ τότε πλεονέκρον κ' ἀπ' τὴν πλαστὴν αὐτὴν σκληρότητά σου ἀπ' ἔκει δὲ ὅπου ζητεῖς τὸ πρόσιτόν σου, ἦγουν μὴν λίτραν ἀπ' τοῦ δυστυχῶς χρεώστου σου τὸ κρέας, σὺ ὄχι μόνον θὰ δεχθῆς τὸ πρόσιτόν σου νὰ χάσῃς, ἀλλ' ἀπὸ εὐπλαγγίαν σου κ' ἀπὸ φιλοφροσύνην τὸ ἡμῶν τοῦ χρέους του θὰ τοῦ παραχωρήσῃς. Ἐπιεικὴ ἀπόκρισιν, πρόσμενον, Ἑβραῖε.

ΣΑΥΛΩΚ

Ἐγὼ σ' ἐπληροφόρησα, ἀθόεντα, τί σκεπτεύω. Ἢ; τ' ἀγία μας Σάββατα ὠρκοθήκα νὰ λάβω τὸ πρόσιτόν σου ἀντίποινον κατὰ τ' ὀμολογόν του. Ἄν θέλῃς ἀρνηθῆς μου, ἀλλὰ συλλογισθῆτε τὰ δίκαια τοῦ κράτους σας καὶ τὰ προνόμιά σας! Ὅχι μ' ἐρωτήσῃς, διατί προκρίνω νὰ τοῦ πάρω μὴν λίτραν βρωμοκρέας τὸν παρὰ τὰ χρήματά μου; Δὲν χρεωστῶ ν' ἀποκριθῶ, πλὴν λέγω: "Ἦτις θέλω. Σὺς ἀπεκρίθηκα; — Καὶ πῶς! Ὑπόθεσε πῶς ἔχω ἔς τὸ σῆτι ἓνα ποντικόν, καὶ μ' ἔρχεται νὰ δώσω δέκα χιλιάδας μετρητὰ νὰ μοῦ τὸν ξεπαστρέωσιν. Δὲν εἶν' ἀπόκρισις αὐτό; — Ἐγὼ δὲν τοῦ ἀρῶσι νὰ βλέπῃ χοίρου κεφαλὴν βρασμένην νὰ τοῦ χάσῃ.

ΤΟΜΟΣ—ΙΣΤ' 1888

ὁ ἄλλος εἶν' ἔξω φρονῶν ἐπόταν βλέπῃ γάτον, ὁ ἄλλος ἐρεθίζεται τὴν κἀταν ἀμ' ἀκούσῃ καὶ νὰ κρατήσῃ δὲν μπορεῖ τὸ σῆτος του. Διότι ἔς τὸν ἄνθρωπον ἡ ἀπόθησις, κυρία τῶν παθῶν του, τὰ ἄγει καὶ τὰ κυβερνᾷ κατὰ τὴν ὄρεξιν τῆς. Λοιπὸν, σοῦ ἀποκρίνομαι: Καθὼς δὲν εἶναι τρόπος νὰ δώσῃς λόγον βλάσιμου, πῶς ἕνας δὲν ἀρῶσι νὰ βλέπῃ χοίρου κεφαλὴν, ὁ ἄλλος ἓνα γάτον ἀπειράτου καὶ χρήσιμον, κ' ὁ τρίτος τὴν τσαμποθῶν, ἀλλ' ὀπακούπτουν ἔς τ' ἄστοπον κ' οὐ τρεῖς χωρὶς νὰ θέλουν, καὶ γίνονται ἐνοχλητικοὶ διότι ἐνοχλοῦνται, ἔτσι κ' ἐγὼ δὲν ἤμπορῶ ἐπίσης, οὔτε ὄλλω νὰ δώσω λόγον (παρὰ τὸς τὴν ἐντιπρόθεσιν μου, τὸ ριζωμένον πάθος μου κατὰ τοῦ Ἀντωνίου), πῶς κάμνω μὲ ζήτησιν μου αὐτὴν ἔδω τὴν κρίσιν. Νᾶ, — Ἐλαδὸς ἀπόκρισιν;

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ἄποκρισις δὲν εἶναι, ὡ ἄνθρωπε ἀναίσθητε, νὰ δικαιολογήσῃς διὰ τὴν ἀσπλαγγίαν σου.

ΣΑΥΛΩΚ

Ἐπόθρως δὲν εἶμαι νὰ σοῦ φανῶ εὐχάριστος μὲ τὴν ἀπόκρισιν μου.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ἠήπως κανεὶς ὅ,τι μοσεῖ νὰ τὸ σκοτόνῃ κρέπει;

ΣΑΥΛΩΚ

Ὅ,τι κανεὶς δὲν τὸ μοσεῖ, μὴ θέλει τὸ κακὸν του;

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ἄν μὴν φορῆν σ' ἐπείρασαν δὲν εἶναι λόγος μίτους.

ΣΑΥΛΩΚ

Ἐοῦ τὸ φίδι δυὸ φοραὶς γ' ἀφίνεις νὰ σαγκάσῃ;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Φίλε καλλὲ, μὴ τὸ ξεχνᾷς; λογομάχετι μ' Ἑβραῖον. Εἶς τὸ περιθαλάσσιον καλλίτερα καταίτῃ καὶ πρόσταζε τὰ κόμματα νὰ χαμηλώσουν ἕλιον, — ἢ πηγαινε καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸν λόκον λόγον, πῶς ἔκαμε τ' ἀρνάκι τῆς νὰ κλαίῃ ἢ προβατῖνα, — ἢ πᾶ τὰ παῖκα τοῦ βουνοῦ, τὰ δόηλα κλαδιὰ τῶν νὰ τὰ κρατοῦν ἀκίνητα καὶ ἦχον νὰ μὴ κάμνωσιν ἐνφ' ἀνεμοφύσημα οὐράνιον τὰ αἰθῆ. Καλλίτερα προσπάθησε νὰ κάμῃς ὅ,τι ἄλλο, ὅσον κ' ἐν ἦναι δύσκολον, παρὰ νὰ μαλακώσῃς αὐτὰ... καὶ τί σκληρότερον ἔς τὴν κόσμον νὰ διέρχῃ; νὰ μαλακώσῃς τὰ σκληρὰ Ἑβραϊκά του σπλάγγνα. Πᾶσος λοιπὸν παρακαλῶ προτάσεις νὰ τοῦ κάμῃς καὶ ἄλλα μέσα μὴ ζητῆς πρὸς χάριν μου, ἀλλ' ἀφες χωρὶς νὰ γίνεταί καιρὸς εἰς τ' ἄδικα, νὰ γείνη ἔμὲ ἢ καταδικῆ μου κ' αὐτοῦ τὸ θέλημά του.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Διὰ ταῖς τρεῖς χιλιάδας σου ἴδοῦ δέκλα σου ἔδω.

ΣΑΥΛΩΚ

Κάθε δουκάτον απ' ατμάις ταις ἐξί χιλιάδαῖς εἰς ἐξ κορμάτια νὰ κοπῆ, —δουκάτον καθ' ἑαυμάτι, — καὶ πάλιν δὲν τὰ δεχόμεναι. Τ' ἠμολογόν μου ὄλω!

ΔΟΓΜΗ

Κ' ἐλπίζεις ναύρης ἔλαος ἀφοῦ εἶδ' ἄν δὲν κάμνεις;

ΣΑΥΛΩΚ

Καὶ μήπως ἄδικον ζήτω δὴ νὰ ἔχω φόβον; Σεὶς ἔδωκτέρα ἔχετε ἀγορασμένους σκλάβους, καὶ ὅπως τὴ γαῖδουρία σας, τοὺς σκλάβους, τὰ μουλάρια, τοὺς βάζετε εἰς δουλικὰ καὶ ἑπισφαιμένα ἔργα, δότι εἶν' ἀγοραστοί. Ἄν πᾶσι: «Χαρίστετέ τους ἐλευθερίαν, δότε τους τὰς κόραις σας νὰ πάρουν» ἄς μὴν ἰδρύνουν οἱ πτωχοὶ νὰ σὰς σηκώσουν βάρη ἄς ἔχουν στρώματα ἄπαλὰ ὡς τὴν ἰδικὰ σας καὶ ἄς γεύεται τὸ στόμα των τὰ ἴδια φαγητά σας. » πεῖς θά μοῦ πῆτε: «Εἶν' αὐτοὶ οἱ σκλάβοι ἰδικοί μας». Μή ἄλλο τί λέγω κ' ἔγω; Π' μιά του λίτρα κρέας εἶν' ἰδική μου ἀκριδὰ τὴν ἔχω πληρωμένη μ' ἀνάγκη καὶ τὴν ἀπαιτῶ. Ἐάν μοῦ τὴν ἀνησθεῖ, ἀνάθεμα τοῖς νόμοις σας! Ἰσχύϊς τὴν Βενετιαν ὁσμεὺς δὲν ἔχει τὸ εἶδη! Ζητῶ δικαιοσύνην ἠτῆς, θά μοῦ τὴν δώσετε;

ΔΟΓΜΗ

Τὴν δίκην ὀφθαλμῶν, ἐκτός ἂν ἔλθῃ σήμερον, κατὰ τὴν πρόσκλησιν μου, ἕνας νομοδιδάσκαλος τῆς Πάδουας μεγάλος νὰ κρίνῃ τὴν ὑπόθεσιν.

ΣΑΛΕΡΙΟΣ

Ἐδῶ ἀπ' ἔξω εἶναι ἕνας ἀπὸ τὴν Πάδουαν, αὐθέντα, Μιόλις ἦλθε μὲ γράμμ' ἀπ' τὸν Βελγίον.

ΔΟΓΜΗ

Τὸ γράμμα φέρετέ μοι!

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ἐδῶ ἀπ' ἔξω εἶναι ἕνας ἀπὸ τὴν Πάδουαν, αὐθέντα, Μιόλις ἦλθε μὲ γράμμ' ἀπ' τὸν Βελγίον.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Τὸ ψυχραλὸν πρόσβαν εἶναι ἐγὼ, βασάνιέ μου, καὶ δὴ σφάξιμον ἐγὼ, βασάνιέ μου, εἶμαι. Ὁ ἀβηθέστερος καρπὸς ἔς τὴν γῆν ὁ κριταπέση, κ' ἄς πῶσι! Ἄν ἐπιθυμῆς νὰ μὲ ὑποχρεώσης, ζῆσε καὶ γράψε μοῦ ἐπὶ τὸ ἐπιτόμιόν μου.

(Εἰσέρχεται ἡ ΝΕΡΙΣΣΑ μετημφισμένη ὡς γραμματεὺς δικαστοῦ).

ΔΟΓΜΗ

Σὺ εἶσαι ποῦ μοῦ ἔφερες τοῦ Βελγίου γράμμα;

ΝΕΡΙΣΣΑ

Ἐγὼ, αὐθέντα μου. Ἰδοῦ, μὲ τοὺς προσκονισμοὺς του.

(Πρότειναι τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν ΔΟΓΜῆΝ, ὅστις ἀναγινώσκει κατ' ἰδίαν).

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ἐβραῖς, τὸ μαχαίρι σου εἰς τὸ ἀνοίξεις τόνου;

ΣΑΥΛΩΚ

Νὰ κόψω τὸ ἀνείπιον ἀπὸ τὸν χρωκώπον;

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ἦν τὴν ποταπὴν σοὺ τὴν ψυχὴν κ' ὄχι ἔς τὸ πόδημά σου ἐκόντας τὴν κόψιν του, ἀσπλαγγχε σὺ Ἐβραεῖ!

Πλὴν δὲν ὑπάρχει μέταλλον ἔς τὸν κόσμον ὄλον, — ὄχι, οὐτ' ὡς κ' αὐτὸς ὁ πέλεκυς ἀκόμη τοῦ θεμοῦ δὲν ἔχει οὔτε τῆς μισῆς κακίης σου τὴν κόψιν! Τὰ παρακάλια δὲν μπόρουν νὰ σὲ διαπεράσουν;

ΣΑΥΛΩΚ

Ὅσα κ' ἀν' πῆς δὲν ὤφελον.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ὁ ἄδης νὰ σὲ φάγῃ, σκόλε θεοκατάρτα, καὶ ἡ δικαιοσύνη ἄς τόγῃ αἰσχοῦ τῆς ἀν ζῆς! Τὴν πίστιν μου κλονίζεις καὶ κινδυνεύω νὰ φρονῶ καθὼς ὁ Πουαγώρας, ὅτι τῶν ζώων αἱ ψυχαὶ περνοῦν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἢ λυσσασμένη σου ψυχὴ ἐκιδυροῦσαι λύκαν ποῦ δι' ἀνθρώπου σκοτωθῶν τὸν ἠγγύαν ἔσθῃ κρεμάλαν, καὶ ἀπ' ἔχει ἐπέταξε τὸ βδελυρὸν του πνεῦμα ἐνὸς σὲ εἶχ' ἡ μάσσα σου ἔς τὸ ἀνοσία τῆς σπλάγγνα, κ' ἐμδὴκ' ἐντός σου, δι' αὐτὸ εἶσαι καὶ σὺ ὅταν λύκος, ἀρπακτικός, ἀχόρτατος, σκληρὸς καὶ αἰμοδόρος!

ΣΑΥΛΩΚ

Δὲν σδόνεις τὴν σφαγιδα του ἀπὸ τ' ἠμολογόν του μὲ τὰς βρειαῖς. Κάμνεις κακὸν ἔς τὸν λάρυγγά σου μόνον, κ' ὅσον δὴ τὸ πνεῦμα σου, σὲ βεβαιοῦ, παιδί μου, θέλει διαδρθῶμα, εἰδὲ κακὴν κακῶς θά πάγῃ. Ἄλλο ἐγὼ δὲν σὰς ζητῶ παρά δικαιοσύνην.

ΔΟΓΜΗ

Μοῦ γράφει ὁ Βελγίος διὰ νὰ μὰς συστήσῃ ἕνα νομοδιδάσκαλον νέον καὶ προκομμένον. Ποῦ εἶναι;

ΝΕΡΙΣΣΑ

Τὴν ἀπάντησιν, αὐθέντα, περιμένει, ἂν ἔχει ἔδωκεν τὴν νύκτα νὰ ἔλθῃ.

ΔΟΓΜΗ

Ἄς ὁρίσῃ!

Πηγαίνετε τρεῖς τέσσαρες καὶ συνοδεύσατέ τον.

(Εἰσέρχεται ἡ ΠΟΡΚΙΑ ἰνδαδουμένη ὡς δικαστής).

ΔΟΓΜΗ

Παρακαλῶ, τὸ χέρι σου. Μὰς ἔργασαι ἐκ μέρους τοῦ Βελγίου;

ΠΟΡΚΙΑ

Μάλιστα, αὐθέντα.

ΔΟΓΜΗ

Καλῶς ἦλθες! Λάβε τὴν θέσιν σου, — ἔδω. Νομίζ' ὅτι γνωρίζεις τί συζητῆται σήμερον εἰς τὸ κριτήριόν μας.

ΠΟΡΚΙΑ

Ναί, ὅλα τὰ καθάιστα λεπτομερῶς γνωρίζω. Ποιὸς εἶν' ὁ ἔμπορος ἐδῶ καὶ ποῖος ὁ Ἐβραεὺς;

ΔΟΓΜΗ

Ἀντώνιε καὶ Σαυλώκ, ἐδῶ ἔμπροσ εἰλετα.

ΠΟΡΚΙΑ

Ἐσέβα λέγουν Σαυλώκ;

ΣΑΥΛΩΚ

Ναί, Σαυλώκ μὲ λέγουν.

ΠΟΡΚΙΑ

Ἦν' ἀλλοκότου φύσεως ἡ ἀγωγή αὐτῆ σου, ἀλλὰ κατὰ τὰ νόμιμα ἐδῶ τῆς Βενετίας δὲν ἔμπορεῖ τις νὰ εἶπῃ ὅτι δὲν εἰς ἐν τῆς. — Σὺ εἶσαι ὁ ἐναγόμενος;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Ἐγώ.

ΠΟΡΚΙΑ

Τ' ἠμολογόν σου τ' ἀναγνωρίζεις;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Μάλιστα, τ' ἀναγνωρίζω.

ΠΟΡΚΙΑ

Τότε ἀνάγκη ἐπιείκειαν νὰ δεῖξῃ ὁ Ἐβραεὺς.

ΣΑΥΛΩΚ

Νὰ μὲ βιάσῃ ποὺς μπορεῖ, πέ μου.

ΠΟΡΚΙΑ

Διὰ τῆς βίας δὲν γίνεται ἐπιείκεια. Ἐ τὴν γῆν γλυκοσταλάζει ὅταν τὴν βροχὴν εἶς οὐρανοῦ. Διπλῆ εὐλογημένη, καὶ ὅποιον εἶδαι εὐλογοῖ κ' ἐκείνον ποῦ λαμβάνει. Ἦναι ἰσχύς τῶν ἰσχυρῶν! Ἀρμύζει τὸν μονάρχην ἔς τὸν θρόνον του, καλλίτερα κ' ἀπ' τὸ δόξημά του. Τὸ σκληρὸν εἶναι σύμβολον ἀρχῆς καὶ ἰερούτιος, σημεῖον κυριότητος καὶ μεγαλείου, — ὅπου τῶν βασιλείων ἐπέκειται ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος. Ἄλλ' ὅμως καὶ τὴν δύναμιν τοῦ σκληροῦ ὑπερβαίνει ἡ Ἐπιείκεια. Ἀυτὴ τὸν ὄφθον τῆς τὴν ἔχει ἔς τὸν βασιλείων τὴν καρδίαν. Θεὸς σημεῖον εἶναι! Ἢ δ' ἐπιείκεια δύναμις τότε προσπάντων μοιάζει μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν δύναμιν, ὅτε τὸν ἐνωμένη ὑπάρχ' ἡ Ἐπιείκεια μὲ τὴν δικαιοσύνην.

Ὅστε καὶ σὺ, ἂν καὶ ζήτῃς δικαιοσύνην, σκίφου ὅτι τὴν σωτηρίαν του τὴν ψυχικὴν κανείς μας δὲν πρέπει νὰ τὴν προσδοκῇ ἐκ τῆς δικαιοσύνης. Ἐ τὴν προσευχὴν μας τοῦ Θεοῦ τὸ ἔλεος ζητοῦμεν, ἢ προσευχὴ μας δὲ αὐτὴ συγχρόνως μὰς διδάσκει νὰ ἴλοσμεν καὶ ἡμεῖς. Ἄυτὰ ἂν σοῦ τὰ λέγω, τὰ λέγω πρὸς μετρίαν τῶν ἀπαιτήσεών σου. Ἄν ὅμως ὄλησῃ καὶ κατὰ τὸν Νόμον κατὰ γράμμα, τότε ὁ ἔμπορος ἐδῶ τὴν δίκην θά τὴν γάσῃ.

ΣΑΥΛΩΚ

Ἄς πῶσιν ἔς τὸ κεφάλι μου τὰ ἔργα μου! Τὸν Νόμου, τὸν νόμον μόνον σὰς ζήτω, τὸ πρόστιμόν μου θέλω! ΠΟΡΚΙΑ Ἄν ἔχει ὁ ἀντίδικος τὰ μέσα νὰ πληρώτῃ;

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ἰδοῦ, εἰς τὸ κριτήριον ἐγὼ τὰ καταθέτω. Νὰ τὴ πληρώσω καὶ διπλά! Καὶ ἂν αὐτὸ δὲν φθάσῃ, λαμβάνω ὑποχρῶσιν τὰ δεκαπλά νὰ δώσω μ' ἑγγύησιν τὴν κεφαλὴν, τὰ χέρια, τὴν καρδίαν μου! Ἄν καὶ αὐτὸ δὲν τοῦ ἀρκεῖ, φῶς φανερόν τὸ πρᾶγμα ὅτ' ἡ κακία ἑάλθηκε τὴν ἀρετὴν νὰ κινήσῃ! Λοιπὸν ἄς κλίθῃ μίαν φορὰν ὁ Νόμος ἔς τὴν ἰσχύν σας; κάμετ' ἐν ἄδικον μικρὸν διὰ καλὸν μεγάλον, καὶ βιλετέ τοῦ χαλυῶν εἰς τὸ δαιμονίον του!

ΠΟΡΚΙΑ

Δὲν γίνεται. Κανεὶς ἐδῶ τὴν δύναμιν δὲν ἔχει νὰ ἐπιφέρῃ ἀλλαγὴν ἔς τὰ νόμιμα τοῦ κράτους. Ἀὐτὸ ὡς προηγούμενον ἔμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ, καὶ νὰ βοηθῇ παράδειγμα διὰ νὰ ἐισχωρήσῃσιν ἄποκα κ' ἄλλα βαυμηθὸν ἔς τὴν Βενετιαν. — Ὅχι!

ΣΑΥΛΩΚ

Ἄλλος μὰς ἦλθε Ἄννηλ! Ναί, Ἄννηλ τὸ ὄντι! Νεῖ μοῦ πᾶνσφι κριτὰ, καὶ πᾶς νὰ εἰ τιμῆσαι.

ΠΟΡΚΙΑ

Ποῦ εἶναι τὸ συμβόλαιον; Δός μοι νὰ τὸ κοτίζω.

ΣΑΥΛΩΚ

Ἰδοῦ, αὐθέντα μου, ἰδοῦ.

ΠΟΡΚΙΑ

Τριπλὰ τὰ χρήματά σου σοῦ τὰ προσφέρουν, Σαυλώκ.

ΣΑΥΛΩΚ

Ἐκαμα ὄρνου, — ὄρνου! Ἐκρίσθηκε ὁ κολασθὸς ἔν ἐπιστορήσῃ. Δὲν ἔμπορῶ, κ' ἂν μ' εἶδαν τὴν Βενετιαν ἔλθῃ!

ΠΟΡΚΙΑ

Ἢ προθεσμία ἔληξε τοῦ ἠμολογοῦ, ὥστε εἶν' ὁ Ἐβραεὺς κύριος νομίμως ν' ἀπαιτήσῃ τὴν μίαν λίτραν κρέας του, κ' ὁ ἴδιος νὰ τὴν κόψῃ ἀπὸ τὸν ἔμπορον αὐτόν, κοντὰ εἰς τὴν καρδίαν του. — Δεῖ ἐπιείκειαν! Τριπλὰ πᾶρε τὰ χρήματά σου. Πέ μου νὰ σκίσω τὸ χαρτί.

ΣΑΥΛΩΚ

Ἀφοῦ τὸ ἐξηγήσῃ κατὰ τὴν συμφωνίαν μας. — Ἀπέδειξες πῶς εἶσαι κριτὴς καλὸς καὶ ἄφιος. Τὸν νόμον τὸν γνωρίζεις. Ἢ ἐκθέσεις σου καθαρὰ κ' ἀκριβεστάτη ἦτον καὶ ὄλα. — Ἐν δυνάμει τοῦ Νόμου, τοῦ ὁποῦ εἶσαι ὁ στυλοῦς ἀπαιτῶ νὰ πάγ' ἐμπρὸς ἡ δίκη. Ὅτι κ' ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ πῇ ἀνθρώπου γλώσσα, ἐγὼ δὲν μεταπιύθομαι. Τ' ὀμῶν ἔς τὴν ψυχὴν μου! Δὲν βγαίνω ἀπ' τ' ἠμολογόν.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Παρακαλῶ ἰνθέρμως νὰ κρίνῃ τὸ κριτήριον.

ΠΟΡΚΙΑ

Λοιπὸν, ἀφοῦ εἶν' ἔτσι, εἰτοίμασε τὸ στήθος σου διὰ τὴν μάχαιράν του.

ΣΑΥΛΩΚ

Ὡ σὺ, ἀδέλτασε κριτὰ, ἔξαίρτε σὺ νέε!

ΠΟΡΚΙΑ

Δίστε ἐπρονόησαν ὁ Νόμος καὶ ὄρζει: παντὸς προστίμου πληρωμὴν ἠπάταν χρωστωτάται, καθὼς περιλαμβάνεται εἰς τὸ συμβόλαιόν σας.

ΣΑΥΛΩΚ

Ἦν' ἀληθέστατον! Κριτὰ καλὴ καὶ προκομμένη, σὺ ἔχεις νόον γεροντικὸν κ' ἄς εἶσαι τόσον νέος!

ΠΟΡΚΙΑ

Λοιπὸν τὸ στήθος γύμνωσε.

ΣΑΥΛΩΚ

Ναί, μάλιστα, τὸ στήθος. Τὸ λέγει τὸ συμβόλαιον. — Κριτὰ μου, δὲν τὸ λέγει, ἀπλησίου ἔς τὴν καρδίαν του, αὐτολεῖται;

ΠΟΡΚΙΑ

Τὸ λέγει.

Ἔχεις μαζὴ σου ζυγαρίαν τὸ κρέας νὰ ζυγίσῃς;

ΣΑΥΛΩΚ

Ἐδῶ τὴν ἔχω.

ΠΟΡΚΙΑ

Φέρε τοῦ χειροβρον μ' ἔξωδόν σου, νὰ σταματήσῃ τὴν πληγὴν, μὴ τόγῃ κ' ἀποθάνῃ.

ΣΑΥΛΩΚ

Τὸ λέγει τὸ συμβόλαιον;

ΠΟΡΚΙΑ

Ἦτῶς δὲν τὸ ὄρζει.

πλὴν τί μ' αὐτὰ; Ὡς ψυχικὸν δέξεται νὰ τὸ κάμῃ.

ΣΑΥΛΩΚ

Δὲν εἶναι ἔς τὸ συμβόλαιον γραμμένον. Δὲν τὸ βλέπω.

ΠΟΡΚΙΑ

Σὺ, ἔμπορ', ἔχεις τίποτε νὰ 'πῆς;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Ὀλίγα μόνον.

Εἴμ' ἀπληρήμενος κ' ἔτοιμος. Δὲς μου, Βασάνιέ μου, τὸ χέρι σου. Ὑγιαίνει! Νὰ μὴ τὸ ἔχῃς λήπην ἂν χάριν σου κατήνησα ἰδῶ' διδὲ' εἰς τοῦτο ἢ Τύχη μ' ἐδαργέντησε παρὰ τὸ σύνθεός της. Τὸν δυστυχὴ τὸν ἄνθρωπον ἢ Τύχη τὸν ἀφίνει νὰ ἐπιζῇ εἰς τὰ πλοῦτα του συνήθως, καὶ νὰ βλέπῃ μὲ ζωομένην μέτωπον, μὲ μάτια βουλημένα, γηράματα τρισάθλια. Ἐμένα μ' ἀποκόπτει ἀπ' τὸ βραδὺ μάρτυριον μὲς τόσῃ δυστυχίᾳ. Μὴ λείψῃς εἰς τὴν γυναῖκα σου νὰ μὲ καλοσυστήσῃς. Νὰ τῆς εἰπῇς τοῦ τέλους μου τὴν ἱστορίαν ὅλην. Εἰπέ της πῶς σ' ἠγάπησα. Νεκρὸν ἐπαίνεσέ με. Κι' ἀφοῦ τὰ πάντα τῆς εἰπῆς, ἄφες νὰ κρίνῃ μόνῃ ἂν εἶχεν ὁ Βασάνιος φιλὸν πιστὸν κατὰ του. Μὴ κλαίεσαι ἂν ἔχῃς τὸν φίλον σου. Κ' ἐκείνος δὲν κλαίει· ἂν ἐπλήρωσε τὸ ἰδικόν σου χρέος. Ἄρχει ὀλίγον εἰς τὰ βαθεῖα νὰ κόψῃ ὁ Ἑβραῖος, κι' ἀμέσως σ' ἐξοχρώσω μὲ ὅλην τὴν καρδίαν μου.

ΣΑΥΛΩΚ

Χίνεται ἀδίκᾳ κσιρὸς. Ἄς τελειώσῃ ἡ δίκη.

ΠΟΡΚΙΑ

Ἄπο τὸν ἔμπορον αὐτὸν λάβε μίαν λίτραν κρέας. Τὸ ἐπιτρέπουν οἱ Κριτὰὶ κι' ὁ Νόμος τὸ ὀρίζει.

ΣΑΥΛΩΚ

Ὡ δικαιοῦτα κριτὰ!

ΠΟΡΚΙΑ

Θὰ κόψῃς δι' τὸ κρέας

ἀπὸ τὸ στήθος του, καθὼς ὁ Νόμος ἐπιτρέπει κι' ὀρίζει τὸ Κριτήριον.

ΣΑΥΛΩΚ

Ὡ δίκαιε κριτὰ μου!—

Ἀκούσῃς τὴν ἀπόφασιν; Κόπτωσ' ἔτοιμάσου!

ΠΟΡΚΙΑ

Πρόσμεν' ὀλίγον. Ἐχομεν ἀλόγη κατὰ ἄλλο.— Κατὰ τὸ ἔγγραφον αὐτὸ δὲν σοῦ ἀνήκει αἷμα οὔτε μίᾳ στάλα. Νὰ, ῥητικῶς, «μίαν λίτραν κρέας», λέγει. Πάρε τὸ πρόστιμον λοιπόν, τὴν μίαν λίτραν κρέας, ἀλλ' ὅμως κόταξε καλά, εἰς τὸ κόψιμον ἂν γύσῃς μίαν στάλαν αἷμα Χριστιανῶν, τότε κατὰ τὸν Νόμον δημιουργεῖται τὰ κινήτᾳ κι' ἀκινήτᾳ σου ὄλα.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ὡ δικαιοῦτα κριτὰ! Τὰ ψήφους, Ἑβραῖε; ὦ προκομμένε μου κριτὰ!

ΣΑΥΛΩΚ

Ὁ νόμος εἶται λέγει!

ΠΟΡΚΙΑ

Ἀνάγνωσέ τον μόνος σου. Ζητεῖς δικαιοσύνην; Δικαιοσύνην, Σαυλωκ, ἀπόσχόμεναι νὰ λάβῃς, περισσοτέρᾳ μάλιστα παρ' ὅσην ἐζητούσεις.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Νὰ δῷ κριτὴς μίαν φορὰν! Τῆ ψήφους, Ἑβραῖε!

ΣΑΥΛΩΚ

Ἄφου εἶν' ἔτσι, δέχομαι. Ἄστε τὰ γηράματα μου τριπλά, κι' ἄς πῆγῃ εἰς τὸ καλὸν ὁ Χριστιανός.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ἰδοὺ τὰ γηράματα.

Ἰδοὺ τὰ

ΠΟΡΚΙΑ

Σιγά! Θὰ λάβῃ ὁ Ἑβραῖος δικαιοσύνην ἐντελῆ. Σιγά σιγά' μὴ βία! Θὰ λάβῃ τὸ ἀντίποινον καὶ ὄχι τίποτ' ἄλλο.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Τί δικαιοῦτατος κριτῆς! Σωφὸς κριτῆς, Ἑβραῖε!

ΠΟΡΚΙΑ

Λάβε τὰ μέτρα σου λοιπόν, τὸ κρέας νὰ τοῦ κόψῃς. Μὴ γύσῃς αἷμα, πρόσχε, καὶ μὴ τοῦ κόψῃς κρέας παρὰ τὴν λίτραν τὴν σωστὴν. Ἄν κόψῃς παραπάνω ἢ παρακάτω τίποτ' ἀπ' τὴν σωστὴν τὴν λίτραν, — ὅσον μικρὴ διαφορά κι' ἂν ἦναι εἰς τὸ ζόγι, κ' ἐνδὲς σπυρίου τὸ εἰκοστὸν ἀρκεῖ νὰ ἦναι μόλις, μόλις ἂν ἕλθῃ ἡ ζυγαριὰ καὶ μίαν μόνον τρίχα, — δημιουργεῖται τὰ πλοῦτα σου καὶ χάνεις τὴν ζωὴν σου.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μᾶς ἤλθε ἄλλος Δανιήλ! Νὰ Δανιήλ, Ἑβραῖε! Τώρα σὲ θέλω, ἀπασε!

ΠΟΡΚΙΑ

Τί στέκεσαι, Ἑβραῖε;

Ἐμπρός, πάρε τὸ πρόστιμον.

ΣΑΥΛΩΚ

Ἄδς τὸ κεφάλαιόν μου κι' ἄφες νὰ φύγω.

ΒΑΣΑΝΙΟΣ

Ἔτοιμα ἰδὸν τὰ γηράματα σου.

ΠΟΡΚΙΑ

Ἐμπρός εἰς τὸ Κριτήριον τ' ἀπέριφ' ἐπισήμως. Θὰ λάβῃ ὁ, τι ἄρτε τ' ὀμολογῶν κι' ὁ Νόμος.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Τῷ ὄντι νέος Δανιήλ, ναί, Δανιήλ μᾶς ἤλθε! Ἐύχαριστῶ σοῦ μ' ἡμάδες, Ἑβραῖε, τ' ὄνομά του.

ΣΑΥΛΩΚ

Καὶ πῶς! Ὁ μὸς κρατῆστε καὶ τὸ κεφάλαιόν μου;

ΠΟΡΚΙΑ

Δὲν σοῦ ἀνήκει ἄλλο τί παρὰ τὸ πρόστιμόν σου καὶ παρὰ τοῦ, μὲ κινδυνὸν κ' ἐδδόνην σου, Ἑβραῖε.

ΣΑΥΛΩΚ

Ἄς εὔρη ἀπ' τὸν Διάβολον λοιπόν τὴν πληρωμὴν τοῦ! Δὲν στέκομαι νὰ συζητῶ.

ΠΟΡΚΙΑ

Περιμένε, Ἑβραῖε,

καὶ δὲν τὰ ἐτελείωσες ἀλόγη μὲ τὴν νόμον. Ἔναι διάτρεψ' ῥητὴ εἰς τὴν Πενετιαν, διέ κ' Ὀσάκις ξένης φωνῆς ὅτι ἐπεθυλήθη μὲνός πολλῶν θανάτων, ἐμμέσως ἢ ἀμέσως, ἠδὲ ἀφαινοῦται πρὸς σφέλους καὶ κέρδος τοῦ καθόντος, οὐκ τῆς περιουσίας του τοῦ ἡμίου, τὸ δ' ἄλλο κ' εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Κράτους μεταβαίνει. Ἄπρὸς δὲ ἡ χεῖρ τῆς ζωῆς τοῦ ἐπιθυλουμένου, ἀπ' τοῦ δούκῃ τοῦ ἔλθουσ' καὶ μόνου ἐξαρτάται. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἐδρίσκεσαι, διότι τρανώς ἀποδεικνύεται ἐπιθυλουτόσης τοῦ ἀντιδίκου τὴν ζωὴν, ἐμμέσως καὶ ἀμέσως, κ' εἰς τὴν παινὴν ὑπάκεισαι τὴν προαναφερθεῖσαν. Λοιπὸν εἰς τὸν Δοθικᾶ πρόσπεσε καὶ ζήτησέ του χάριν.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μόνος νὰ πᾶς νὰ κερμαστῃς τὴν χάριν ζήτησέ του, ἄλλ' ὅμως σοῦ ἐδδόμεσαν τὰ πλοῦτα καὶ δὲν ἔχεις οὔτ' ὅσα θέλει τὸ σχοινί, ὥστε θὰ σὲ κρεμάσῃ τὸ Κράτος δι' ἐδδῶν του.

ΔΟΓΜΑ

Διὰ νὰ καταλάβῃς

πόση ψυχῆς διαφορά δὲπάρχει μεταξὺ μας, σοῦ τὴν χαρίζω τὴν ζωὴν προτοῦ μου τὴν ζήτησῃς. Ἦ δὲ περιουσία σου περὶ αὐτοδικαίους, εἰς τὸν Ἀντωνίου μισθὸν καὶ τὸ μισθὸν εἰς τὸ Κράτος. Πλὴν νὰ καμφθῶ ἐνδέχεται μὲ τὴν δροκαγῆν σου, κ' εἰς πρόστιμον τὴν δήμευσιν νὰ μεταβάλλω.

ΠΟΡΚΙΑ

Μόνον

διὰ τοῦ Κράτους τὸ μίσον, ὄχι τοῦ Ἀντωνίου.

ΣΑΥΛΩΚ

Καὶ τὴν ζωὴν μου πάρε την! Νὰ μὴ μοῦ τὴν χαρίσῃς. Μοῦ ἀφαιρῆς τὸ σπῆτι μου εἰν μοῦ ἀφαιρῆς τὸν στόλον ἔπος τὸ βαστάξ. Μοῦ κέρνεις τὴν ζωὴν μου, ἂν πάρεσ' ἀπ' τὰ χέρια μου τὰ μέσα τοῦ νὰ ζήσω.

ΠΟΡΚΙΑ

Τί ἔλειο, Ἀντωνίε, σκοπεύεις νὰ τοῦ κἀμῃς;

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Θὰ τοῦ χάρισῃ τὸ σχοινί. Μὴ, πρὸς Θεοῦ, μὴ ἄλλο!

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Ἀθέητα δὲφληδέτατε καὶ σεβαστοί! Κριταὶ μου, ἀφῆσατέ του τὰ μέσα ἀπ' τὰ δειρόχοντά του χωρὶς νὰ δώσῃ πρόστιμον, ἀλλὰ μὲ συμφωνίαν ν' ἀφήσῃ τὰ ἐπιλοιπὰ εἰς τὴν διαχείρισίν μου, διὰ νὰ μεταδιδασθῶν μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς τὸν νέον ποῦ τοῦ ἔκλεψε τὴν κόρην του ἰσχύτως. Πρὸς τοῦτους νὰ ὑπαβληθῇ εἰς δύο ἄλλους ἔρους: Πρῶτον, νὰ γείνῃ Χριστιανός ἀμέσως, ὅ δε ἄλλος, νὰ κἀμῃ δωρητήριον ἐπίσημον ἔμπρός σας δι' ὅ, τι ὄλα τοῦ εὑρεθῇ ὁπόταν ἀποθάνῃ, πρὸς σφέλους τῆς κόρης του καθῶς καὶ τοῦ γαμβροῦ του.

ΔΟΓΜΑ

Ἦ παραδέχεται αὐτὰ, ἢ ἀναιρῶ τὴν χάριν.

ΠΟΡΚΙΑ

Συγκατανεύεις, Σαυλωκ; Ἄγε.

ΣΑΥΛΩΚ

Συγκατανεύω.

ΠΟΡΚΙΑ

Γράφε τὸ δωρητήριον, γραμματικᾶ,

ΣΑΥΛΩΚ

Ἄφητε.

νὰ τραδηθῶ, παρακαλῶ. Εἴμ' ἄρωστος. Κατόπιν μοῦ στέλνεται τὸ ἔγγραφον εἰς τὸ σπῆτι κ' ὀνομαζομῶ.

(Ἐξέρχεται.)

Δ. ΒΙΚΚΑΔΑΣ.

Ο ΠΑΤΗΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

[Μοθιστόρια Α. Ἀλεξό. — Μιστάφρας Η. Γ. Φέρμπου].

Συνέχεια τῆς σελ. 446.

Ἦτο ἤδη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κλίμακος ὁ Ἰωάννης, ὅτε ἤκουσε τὸ ὄνομά του:

— Κύριε Ἰωάννη! κύριε Ἰωάννη!

Σταθεῖς ἐστράφη καὶ εἶδε πλησίον του τὴν Μπεττινᾶν.

— Καὶ φύγετε χωρὶς νὰ μ' ἀποχαιρετισέτε;

— Συγγνώμην, κυρία, εἶμαι κατάκοπος.

— Τότε λοιπόν μὴ φύγετε πεζός. Ὁ καιρὸς εἶνε ἀσχημὸς.

Καὶ ἐκπέτασσε τὴν χεῖρα πρὸς τὰ ἔξω, προσέθηκε:

— Κυττάξτε! βρέχει.

— Ὄ! μόλις.

— Ἐλάτε εἰς τὴν μικρὰν αἰθουσαν νὰ πώμεν μόνον μας, σὲς καὶ ἐγὼ. ἔνα σοῦ καὶ ἔπειτα σὰς πηγαίνει μίᾳ ἀμαξᾶ.

Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν ἕτερον τῶν ἐπὶ τῆς εἰσόδου θεραπόντων εἶπε:

— Εἰπέ νὰ ζευξοῦν τώρα ἀμέσως ἐν δὲφνιμα.

— Ὅχι, κυρία, σὲς παρακαλῶ, ὁ ἀπὸρ θὰ με ζωογονήσῃ. . . ἐγὼ ἀνάγκην νὰ περιπατήσω. . . Ἄρτε με νὰ φύγω.

— Φύγετε λοιπόν! . . . Ἀλλὰ δὲν ἔχετε μανδύαν. . . Πάρτετε ἕνα σάκι νὰ τυλιχθῆτε.

— Δὲν θὰ κρυώσω. . . ἐν ὧ σὲς. . . μὲ τὸ φρέγμα αὐτὸ τὸ ἀνοικτόν. . . Ἀναχωρῶ διὰ νό σὰς ἀναγκάσω νὰ εἰσελθετε.

Καὶ χωρὶς κὲν νὰ τῆ δώσῃ τὴν χεῖρα, κατέβη δρομαίως πὰς βαθμιδὰς τῆς κλίμακος, λέγων καθ' ἑαυτὸν:

— Ἦν ἐγγίσσω τὴν χεῖρά της, ἐχάθην, τὸ μυστικὸν μου προδίδεται.

Τὸ μυστικὸν του! Ἀκούετ' ἐκεῖ! τὸ μυστικόν του! Καὶ ποῦ νὰ εἰςκευρεν ὅτι ἡ Μπεττινᾶ ἀνεγίνωσκεν ἐν τῇ καρδίᾳ του ὡς ἐν ἀνοικτῷ βιβλίῳ. Ἀμὰ πατήσας τὴν τελευταίαν βαθμιδα ὁ Ἰωάννης ἐδίστασεν ἐπὶ μακρόν. Ἦτο δὲ ἐπὶ τῶν γαλιέων του ἡ φράσις αὐτῆ:

«Σὲ ἀγαπῶ! σὲ λατρῶσω! καὶ δι' αὐτὸ δὲν θέλω πλέον νὰ σε ἰδῶ!»

Ἀλλὰ τὴν φράσιν ταύτην δὲν τὴν ἐξοστομίσει, ἀπομακρύνεται, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐξαφανίζεται ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός. . . Ἀλλ' ἡ Μπεττινᾶ μένει ἐκεῖ ἐπὶ τῆς κλίμακος, διακρινομένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐν τῆς θύρας ἐξερχόμενου ἀπλέτου φωτός. Κοιτῶναι ῥανίδες βροχῆς ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἀπλωθόμεναι ραπίζουσι τοὺς γυμνοὺς ἄμους τῆς καὶ φρικτῆ. ἄλλ' οὐδέλωις αἰσθανομένη τὸ καταλαμβάνον αὐτὴν ῥίγος, ἀκούει εὐκρινῶς τὴν καρδίαν τῆς ἀναπηδῶσαν.

— Ἐγὼ τὸ εἰςκευρα ὅτι μὲ ἀγαπᾶ, εἶπε καθ' ἑαυτὴν, ἀλλὰ τώρα ἐδεδακιάθη' ὅτι καὶ ἐγὼ. . . ὦ! ναί. . . καὶ ἐγὼ. . .

Ἀφῆνις βλέπει ἐντός τινος τῶν μεγάλων παρὰ τὴν θύραν κατόπτρων τὸ εἰδῶλον τῶν δύο ἐπὶ τῆς εἰσόδου θεραπόντων, ἰσταμένων ἀκινήτων παρὰ τῇ δρυτῇ τραπέζῃ τοῦ προδόμου. Προχωρεῖ βήματᾳ τινὰ πρὸς τὴν αἰθουσαν. . . ἀλλ' ἀκούουσα θορυβῶδεις γέλωτας καὶ τὸν ἐξοκλοουδοῦντα γορόν, ἰσταται ἐπιθυμοῦσα νὰ μείνῃ μόνη, δίως μόνη. Ἀποτεινομένη δὲ πρὸς τινὰ τῶν ὑπηρετῶν:

— Πῆγαῖνε νὰ εἰπῆς εἰς τὴν κυρίαν ὅτι εἶμαι κουρασμένη καὶ ἀνέβην εἰς τὸ δωμάτιόν μου.

Ἡ Ἀννή, ἡ θαλαμηπόλος τῆς, ἐκοιμάτο ἐπὶ τινος καθέδρου. Ἀποπέμπει καὶ αὐτήν. . . λέγουσα ὅτι θὰ ἐκδύθῃ μόνη τῆς, καὶ πίπτει ἐπὶ ἀνακλίντρον, κατεχομένη ὑπὸ ἀτονίας γλυκυτάτης.

Ἄλλ' ἡ θύρα τοῦ δωματίου ἀνοίγεται καὶ ἐπιφαίνεται ἡ κυρία Σκώτ.

— Καλέ, τί ἔχεις, Μπεττίνα;

— Ἄ! Σουζή, σὺ εἶσαι, Σουζή μου! Τί καλὸ πῶν ἔκαμες καὶ ἦλθες! . . . Κάθισέ κοντά μου, κοντά μου, κοντά μου.

Καὶ περιστάλη ὡς μικρὸν παιδίον ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς ἀδελφῆς τῆς, ὠπεύουσα διὰ τῆς καιούσης κεφαλῆς τῆς τοὺς δροσρούς ὤμους τῆς Σουζῆς. ἔπειτα δ' ἀφῆκε καταλαμβάνεται ὑπὸ συνεχῶν λυγμῶν, οἵτινες φέρουσιν εἰς αὐτὴν δύσπνοιαν, τὴν ἀποπνίγουσα.

— Μπεττίνα, ἀγάπη μου, τί ἔχεις;

— Τίποτε, τίποτε. . . τὰ νεύρα μου. . . ἡ χαρὰ μου. . .

— Ἡ χαρὰ;

— Ναί. . . ναί. . . στάσου. . . ἀφες με νὰ κλαῖσω ὀλίγον. Δὲν εἰξεύρεις τί καλὸν μοῦ κάμνει! . . . Ἀλλὰ μὴ φοβηθῆς. . . μὴ φοβηθῆς.

Καὶ ὑπὸ τὰ φιλήματα τῆς ἀδελφῆς τῆς ἡ Μπεττίνα καταπραϋνεται.

— Ἐτελείωσεν, ἐτελείωσεν, καὶ θὰ τα μαρτυρήσω ὅλα. . . Θὰ σ' ὀμιλήσω περὶ τοῦ Ἰωάννου.

— Τοῦ Ἰωάννου! καὶ τὸν λέγεις ἀπλῶς Ἰωάννην;

— Μάλιστα, τὸν λέγω Ἰωάννην. . . Δὲν παρετήρησες ἀπὸ τίνος πόσον ἦτο περίλυπος καὶ πόσον ἐφαίνετο δυστυχῆς;

— Ναί, τῶ ὄντι.

— Ἦρχετο εἰδῶ. . . καὶ κατ' εὐθείαν τὸ ἔστρωσε ἐς τὸ πλευρὸ σου καὶ ἐκάθητο ἀφῆρημένος, σιωπηλὸς καὶ τῶσον; ὥστε πολλὰς ἡμέρας ἐσκεπτόμην — συγχώρησέ με, διότι σὲ ὀμιλῶ μὲ τῶσον ἐλευθερίαν, εἶνε σύστημά μου, τὴν εἰξεύρεις; — ἐσκεπτόμην λοιπὸν μήπως ἀγαπᾷ σέ, Σουζή μου, πᾶν ψυχικώτατον, εἶσαι νὰ θελκτικωτάτη! Ἄλλ' ὄχι, ὄχι σέ, ἐμέ.

— Σέ;

— Ναί, ἐμέ! αὐτὸ πού σε λέγω. . . Μόλις ἐτόλμα νὰ με κυττάξῃ καὶ με ἀπέφυγε. . . Μὲ ἐφοβεῖτο βέβαια, τί ἄλλο; Ἀλλὰ, εἰπέ μου εἰλικρινῶς, εἶμαι νὰ με φοβηθῇ κανεὶς; Ὅχι, δὲν εἶν' ἀλήθεια;

— Βέβαια ὄχι.

— Ἄ! δὲν ἐφοβεῖτο λοιπὸν ἐμέ, τὴν περιουσίαν μου ἐφοβεῖτο, τὴν φοβερὰν μου περιουσίαν! Δὴντὴ ἡ περιουσία ἡ ὅποια ἐλκύει ὅλους τοὺς ἄλλους καὶ τῶσον τοὺς γαργαλίζει, αὐτὴ ἡ περιουσία τὸν τροφάζει αὐτὸν καὶ τὸν ἀπελπίζει. . . διότι αὐτὸς δὲν εἶνε ὅσιν τοὺς ἄλλους, διότι. . .

— Μὰ, ἀγάπη μου, πρόσεχε, ἴσως ἀπατάσαι. . .

— Ὁ! ὄχι, ὄχι, δὲν ἀπατάμαι. Τώρα δὲ, ἔξω εἰς τὴν κλίμακα ἐν ᾧ κατέβαινε μὲ εἶπε δύο λέξεις. Αἱ λέξεις αὐταὶ δὲν ἦσαν τίποτε. . . ἀλλὰ ἂν ἔβλεπες τὴν ταραχὴν σου, ἂν καὶ προσεπάθῃς νὰ κρατηθῇ. . . Σουζή, Σουζή μου! μὰ τὴν ἀγάπην σου, καὶ ὁ Κύριος γινώσκει πόση εἶνε ἡ πρὸς σέ ἀγάπη μου! Ἴδου ποῦ εἶνε ἡ πέποιθσις μου, ἡ ἀκρά μου πεποίθσις: ἂν ἄντι νὰ εἶμαι μετὰ Πέριαιβλ, ἡμὴν πτωχὴ κῆρη, εὐθὺς ὁ Ἰωάννης θὰ μ' εἰπαινε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ θὰ μ' ἔλεγεν ὅτι μὲ ἀγαπᾷ: καὶ ἂν μ' ὀμιλεῖ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εἰξεύρεις τί θάπερινομένην ἐγώ;

— Ὅτι καὶ σὺ τὸν ἀγαπᾷς.

— Μάλιστα, καὶ δι' αὐτὸ ἴσα ἴσα εἶμαι τόσον εὐτυχῆς διότι ἔχω τὴν ἀμετάσπρητον ἀπόφασιν νὰ λατρεύω τὸν ἄνδρα ὅστις θὰ γείνη σύζυγός μου. . . Καὶ ναὶ μὲν δὲν λέγω ὅτι λατρεύω τὸν Ἰωάννην, ὄχι, ἀκόμη. . . ἀλλὰ τέλος πάντων ἀρχίζω, Σουζή. . . καὶ τόσον εὐμορφα!

— Μπεττίνα, μὲ πολλὴν μου ἀνησυχίαν βλέπω αὐτὴν σου τὴν ἔξαψιν. Παραδέχομαι ὅτι ὁ κύριος Ῥαινώλδος ἔχει πρὸς σέ πολλὴν κλίσιν. . .

— Ὁ! καὶ περισσότερο, καὶ περισσότερο.

— Πολλὴν ἀγάπην, ἂν θέλῃς. Ναί ἔχεις δικαίον, πολὺ καλὰ τὸ ἐνόησες. . . Σὲ ἀγαπᾷ. . . καὶ δὲν εἶσαι, ἀγάπη μου, ἀξία ὅλης τῆς ἀγάπης; Ὡς πρὸς τὸν Ἰωάννην, — νὰ! εἶδες καὶ ἐγὼ τὸν εἶπα Ἰωάννην, καλὸν σημεῖον — ἅς εἶνε! εἰξεύρεις ποίαν γνώμη ἔχω περὶ αὐτοῦ, διότι πολλάκις καὶ αἱ δύο μαὶ ἀπὸ ἐνὸς ἡδὴ μηνὸς ἐλάβομεν ἀφορμὰς νὰ ὀμιλήσωμεν περὶ αὐτοῦ. . . Τὸν θέτω ἐγὼ ὑψηλὰ, πολὺ ὑψηλὰ. . . Ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα, εἶνε τέλος πάντων ὁ σύζυγός σου ὁποῖός σου ἀρμύζει;

— Μάλιστα, εἰάν τὸν ἀγαπᾷ.

— Τί σε λέγω ἐγώ, καὶ σὺ τί με λέγεις. . . Τὴν πεῖραν τὴν ὅποιαν ἐγὼ ἔχω, Μπεττίνα, σὺ δὲν εἴμπορεῖς νὰ τὴν ἔχῃς. . . Ἄκουσέ μου. . . Καθὼς ἤλθαμεν εἰς Παρισίους ἐρρίφθημεν εἰς κοινωνίαν πολὺ ζωηράν, πολὺ λαμπράν, πολὺ ἀριστοκρατικὴν. . . Καὶ ἂν ἤθελες, θὰ ἦσο τώρα μαρκησία ἢ πριγκίπισσα. . .

— Μάλιστα, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησα.

— Καὶ καθόλου δὲν σε μέλλει ἂν σε λέγουν ἀπλῶς κυρία Ῥαινώλδου;

— Καθόλου, καθόλου εἰάν τὸν ἀγαπᾷ. . .

— Ἔλα δὲ! πάλιν τὰ ἴδια; . . .

— Τοῦτο ἴσα ἴσα εἶνε τὸ ζήτημα, δὲν ἔχομεν ἄλλο. . . Παραδέχομαι πρὸς χάριν σου ὅτι δὲν ἐλύθη ἀκόμη ὀριστικῶς, καὶ ὅτι πολὺ γρήγορα ἴσως ἐπῆρεν ὁ νοῦς μου ἀέρα. Βλέπεις πό-

σον ὀμιλῶ φρόνιμα. Ὁ Ἰωάννης ἀναχωρεῖ αὐριὸν καὶ μετὰ εἴκοσι μόνον ἡμέρας θὰ τὸν ἐπανιδῶ. ἔχω λοιπὸν καιρὸν αὐτὰς τὰς εἴκοσιν ἡμέρας νὰ ἐρωτήσω τὸν ἑαυτὸν μου, νὰ σκεφθῶ καὶ τέλος πάντων νὰ καταλάβω τί μου συμβαίνει. Φαίνομαι ἀφῆρημένη, ἀλλὰ τὸ ἔχω τετρακόσια. . . Τὸ παραδέχεσαι;

— Τὸ παραδέχομαι, μάλιστα.

— Λοιπὸν σὲ παρακαλῶ, ὡς θὰ παρεκαλοῦν τὴν μακαρίτισσαν τὴν μητέρα μας, εἰάν ἦτο εἰδῶ: εἰάν ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν, σὲ εἰπῶ: «Σουζή, εἶμαι βεβαιωτάτη ὅτι τὸν ἀγαπᾷ!» θὰ μ' ἐπιτρέψῃς νὰ ὑπάγω πρὸς αὐτὸν μόνη μου καὶ νὰ τὸν ἐρωτήσω εἰάν με θέλῃ γυναῖκά του; Καὶ σὺ τὸ αὐτὸ δὲν ἔκαμες μὲ τὸν Ῥιχάρδον;

— Εἰπέ μου, Σουζή, θὰ μοῦ το ἐπιτρέψῃς;

— Μάλιστα, θὰ σοῦ το ἐπιτρέψω.

Ἡ Μπεττίνα ἀναγκασθεῖσα κατησπᾶσθη τὴν ἀδελφὴν τῆς καὶ τὴ ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς τὰς δύο ταύτας λέξεις:

— Εὐχαριστῶ, μαμμὰ μου!

— Μαμμὰ μου! μαμμὰ μου! μ' ἔλεγες ὅταν ἦσο μικρὰ, ὅταν ἤμεθα αἱ δύο μαὶ ὀλομόναχοι, ὅταν σε ἐγδύνα τὸ βράδυ εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, εἰς τὸ πτωχικὸν μας, καὶ σε εἶχα εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ὅταν σ' ἔβαζα νὰ πλαγιαίσης εἰς τὸ κρεβάτάκι σου καὶ σ' ἐνανόριζα νὰ σ' ἀποκοιμισῶ. Καὶ ἔκοτε, Μπεττίνα, ἕνα καὶ μόνον ἔχω πόθον εἰς τὸν κόσμον, νὰ σε βλέπω εὐτυχῆ: καὶ δι' αὐτὸ σε λέγω νὰ σκεφθῆς καλῶς. Ἀλλὰ τώρα μὴ μ' ἀποκριθῆς τίποτε. . .

Ἄς τάφησωμεν αὐτὰ ἄλλην ὥραν. Τώρα θέλω νὰ σ' ἀφήσω ἡσυχῶν, ἡσυχῶν. Τὴν Ἀννὴν τὴν ἐστειλές ἔξω. . . Θέλεις καὶ πάλιν σήμερον νὰ γείνω ἡ μαμμὰ σου, νὰ σε γδύσω, νὰ σε βάλω νὰ πλαγιαίσης ὅπως ἄλλοτε;

— Ναί, ναὶ θέλω.

— Καὶ ἀφ' οὗ πλαγιαίσης ὑπόσχασαι πῶς θὰ εἶσαι φρόνιμη;

— Φρόνιμη.

— Θὰ βάλῃς τὰ δυνατὰ σου νὰ σε πᾶρῃ ὁ ὑπνός;

— Ὅλα μου τὰ δυνατὰ. . .

— Εὐμορφα, εὐμορφα, χωρὶς νὰ γυρίξῃ ὁ νοῦς σου εἰς εἰς καὶ ἐκεῖ;

— Εὐμορφα, εὐμορφα, χωρὶς νὰ γυρίξῃ ὁ νοῦς μου εἰς εἰς καὶ ἐκεῖ.

— Εὐγε!

Μετὰ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας ἡ μὲν εὐμορφος κεφαλὴ τῆς Μπεττίνας ἀνεπαύετο ἠδέως ἐν τῷ μέσῳ τῶν κεντημάτων καὶ τῶν τριχάπτων, ἡ δὲ Σουζή ἔλεγε πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς:

— Πηγαινῶ νάκα νὰ εὐρῶ ὅλους αὐτοὺς τοὺς ὁποῖους τόσον βεβήνομαι ἀπόψε. Πρὶν ἀναβῶ εἰς τὰ δωματῖά μου θὰ πεταχθῶ νὰ σε ἴδω εἰάν κοιμήσαι. Ἄ! σιωπῆ τώρα. . . Κοιμήσου.

Καὶ ἡ μὲν Σουζή ἐξῆλθεν, ἡ δὲ Μπεττίνα μείνασα μόνη ἐτήρησεν ἐντὺμὸς τὴν ὑπόσχασίν τῆς προσπαθήσασα εἰλικρινῶς νὰποκοιμηθῇ. Ἀλλὰ κατὰ τὸ θέμιστὸν μόνον ἐπέτυχε. Κατελήφθη ὑπὸ νάρκης καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν διετέλει μεταξὺ ὑπνου καὶ ἐγρηγόρευσε. Καὶ ὑπεσχέθη μὲν νὰ μὴ γυρίξῃ ὁ νοῦς τῆς, ἀλλ' ὅμως εἰς ἐκεῖνον εἶχε τὸν νοῦν τῆς, ἀεὶποτε εἰς ἐκεῖνον καὶ μόνον εἰς ἐκεῖνον, ἀλλ' ἀορίστως πῶς καὶ συγκεχυμένως, Πόση ὥρα παρήλθεν οὕτω, οὐδ' αὐτὴ ἐγίνωσκεν. Αἰφνης τὴν ἐφάνη ὅτι περιπατεῖ τις ἐν τῷ θαλάμῳ ἀνοίγει ὀλίγον τοὺς σφραγισμένους καὶ νομίζει ὅτι βλέπει τὴν ἀδελφὴν τῆς. Μετὰ φωνῆς δὲ ὑπνῆλθς τὴν λέγει:

— Εἰξεύρεις τί; τὸν ἀγαπᾷ.

— Σοῦτ. . . κοιμήσου! κοιμήσου!

— Κοιμοῦμαι. . . κοιμοῦμαι.

Καὶ ἀληθῶς ἀποκοιμήθη, ἀλλ' οὐχὶ ὅμως ὡς συνήθως βαθεῶς: διότι περὶ ὥραν τετάρτην τῆς πρωίας κρότος τις τὴν ἐξύπνισε καὶ ἀνεβάθισε βιαίως, κρότος ὅστις τὴν προτρεῖσεν οὐδόπως θὰ ἐτάρασσε τὸν ὕπνον τῆς. Ἐβόρευε φαγδαίως καὶ ἡ βροχὴ ἐπλητε τὰ δύο μεγάλα παράθυρα τοῦ θαλάμου τῆς Μπεττίνας.

— Ὁ! βρέχει, εἶπε καθ' ἑαυτήν, καὶ θὰ γείνη μούσκεμα!

Αὕτη ἦτο ἡ πρώτη αὐτῆς σκέψις. Καταθάσα δὲ τῆς κλίσης διήλθε τὸν θαλάμον ὅπως ἦτο, ἀνυπόδητος καὶ ἀνοίγει ὀλίγον τὸ ἐσωτερικὸν φύλλον τοῦ παραθύρου. Ἴπτο ἤδη ἡμέρα, ἀλλὰ συννεφώδης, θολή, βαρετὰ, ὁ οὐρανός ἦτο διάβροχος, ὁ ἀνεμὸς ἐπνεε σφοδρῶς καὶ καταιγίς συνέστρεφε τὴν βροχὴν.

Ἡ Μπεττίνα δὲν κατεκλίθη πλέον, αἰσθανομένη ὅτι ἀδύνατον θὰ τὴ εἶνε νὰ κοιμηθῇ. Φορεῖ τὸν κοιτανίτην τῆς καὶ ἱσταται πρὸ τοῦ παραθύρου βλέπουσα πῆλκους τὴν βροχὴν. Ἀφ' οὗ ἦτο ἀφουκτός ἡ ἀναχώρησός του, ἐπεθύμει ἡ Μπεττίνα νὰ εἶνε εὐδὸς ὁ οὐρανός καὶ ἥλιος λαμπρός νὰ φωτίξῃ τὴν πορείαν του.

Ὅτε πρὸ μηνὸς ἤλθεν ἡ Μπεττίνα εἰς Λογγεβῆλ δὲν ἐγίνωσκε τί ἐστι πορεία στρατιωτικὴ. Ἀλλὰ σήμερον γινώσκει. Πορεία τοῦ τυροβολικοῦ εἶνε δρόμος τριακοντα μέχρι τεσσαράκοντα χιλιometrων καὶ ἔπειτα κατάλυσις μίξας ὡρας πρὸς τροφήν. Τοῦτο δὲ τὴν ἐδίδαξεν ὁ πατὴρ Κωνσταντῖος, ὅτε μετ' αὐτοῦ ἐξήρχετα καθ' ἑκάστην πρωίαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν πτωχῶν, καὶ τὸν κατεβάρυσε διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων αὐτῆς ἐρωτήσεων περὶ τῶν στρατιωτικῶν καθ' ὅλου πραγμάτων καὶ ἰδίως περὶ τοῦ τυροβολικοῦ.

Ὀκτῶ ἡ δέκα ὡρας ὑπὸ τὴν φαγδαίαν ἐκείνην βροχὴν! Καυμένη Ἰωάννη! Ἡ Μπεττίνα συλλογίζεται τὸν μικρὸν Τοῦρνον, τὸν μικρὸν Νόρτον, τὸν Παῦλον Λαβαρδέν, οἵτινες θὰ κοιμηθῶσιν ὕπνον ἥρεμον μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας,

έν ω ὁ Ἰωάννης θά ὑποφέρει ὄλον ἐκείνον τόν κατακλυσμόν.

Ὁ Παῦλος! τό ὄνομα τοῦτο φέρει εἰς τόν νοῦν τῆς ἀνάμνησιν λυπηράν, τῆν ἀνάμνησιν τοῦ βαλλισμοῦ, τῆν ἀνάμνησιν τῆς προτεραίας. Ἄχούσε' ἐκεῖ! νά χορεύσῃ ἐν ᾧ τοσοῦτον ἦτο φανερόν τὸ ἄλγος τοῦ Ἰωάννου! Ἡ συστροφή ἐκείνη τοῦ βαλλισμοῦ λαμβάνει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Μπεττίνας διαστάσεις ἐγκλημάτος: φοικώδης εἶνε ἡ πράξις τῆς!

Καί ἔπειτα δὲν ἐφόνη ἀτολμος, καί ἀνελικρινής, κατὰ τὴν τελευταίαν μετὰ τοῦ Ἰωάννου: συνδιελέξην τῆς; Διότι ἐκεῖνος μὲν δὲν ἠδύνατο, δὲν ἐτόλμα νά ἐκστομίσῃ τι, ἀλλ' ἐκείνη ὄφειλε νά δείξῃ πλείονα στοργήν, πλείονα προσήθειαν. Περιαλγῆ καὶ πάσχοντα, ὡς ἦτα, κατ' αὐθέναι λόγον ἔπρεπε νά τον ἀφήσῃ νά ἀπέλθῃ πεζός. Ὄφειλε νά τον κρατήσῃ μετὰ πάσης θυσίας. Ταῦτα πάντα διανοουμένη ἡ Μπεττίνα ἐξέσπεται, διότι εἶνε πεπεισμένη ὅτι ὁ Ἰωάννης ἀπῆλθε τὴν χειριστήν ἔχων περὶ αὐτῆς γνώμην, καὶ θεωρῶν αὐτὴν ὡς κέρην μοχθηρῆν, ἀκαρδὸν καὶ ἀνοικτήριμον.

Καί ἐν τῆς ἡμισείας ὥρας θά ἀπέλθῃ, θά ἀπέλθῃ ἐπὶ ἐκείσιν ἡμέρας. Ἄχ! ἐάν ἠδύνατο διὰ τινος τρόπου αἶου δῆποτε! . . . Ἄλλ' ὑπέρχε τρόπος. . . Τὸ σύνταγμα θά παρελάσῃ πρὸ τοῦ περιβόλου τοῦ κήπου, ὑπὸ τὸ ἀνδρῶν. Καί ἰδοὺ ἡ Μπεττίνα καταλαμβάνεται ὑπὸ βοοῦρος ἐπιθυμίας νά δράμῃ καί νά ἴδῃ τὸν Ἰωάννην παρελαύνοντα. Ἐκεῖνος δὲ θά νοήσῃ βεβαίως βλέπων αὐτὴν ἐκεῖ τοιαύτην ὥραν, ὅτι ἔσπευδεν ἐκεῖ θέλουσα νά τόχῃ παρ' αὐτοῦ συγγνώμης διὰ τὴν γθεσίαν τῆς σκληρότητά. Ναι, θά ὑπάγῃ! . . . Ἄλλ' ὑπεσχέθη εἰς τὴν Σουλὴν ὅτι θά μείνῃ ἡσυχας, τό νά κόμῃ δὲ ἐκείνο ἔπειτα ἠδὲ μετὰ εἶνε τήρησις τῆς ὑποσχέσεως; Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπάνοδόν τῆς θά διήγηθῃ τὰ πάντα εἰς τὴν Σουλὴν καὶ ἐκείνη βεβαίως θά τὴ συγχωρήσῃ.

Θά ὑπάγῃ! θά ὑπάγῃ! Ἄλλὰ μόνον πῶς νά ἐνδύθῃ; Πρόχειρον φόρεμα ἐν μόνον ἔχει, τὸ τοῦ χοροῦ, τὸν ἐκ μουσελλίνης κοιτωνίτην τῆς μικρᾶς ἐμβάδας με ὑψηλὰς πτέρνας καὶ σανδάλια τοῦ χοροῦ ἐξ ὑφάσματος μεταξίνου κύανου. Νά ἐξυπνήσῃ τὴν θαλαμηπόλον κατ' οὐδένα λόγον ἐτόλμα. . . ἔπειτα δὲ καί ἡ ὥρα ἐπίγει. . . εἶνε πέντε παρά τέταρτον! καί τὸ σύνταγμα θά κινήσῃ κατὰ τὰς πέντε.

Ἄλλ' ὅμως ὅπως δῆποτε νά πορευθῇ φοροῦσα τὸν ἐκ μουσελλίνης κοιτωνίτην καὶ τὰ μεταξίνα σανδάλια. Ἐν τῷ προδύμῳ θά εὔρῃ τινὰ πῖλον, τὰ κρουπέζια δι' ὧν περιεφέροτο ἐν τῷ κήπῳ καὶ τὸν μέγαν ἀδιέβροχον μανδύαν ἐν φορεῖ ὁσάκις ἐν ὥρᾳ βροχῆς ὀδηγεῖ τὸ δῆγμα. Ἀνοίγει λοιπὸν ἐλαφρὰ καὶ μετὰ πλείστης ὀψης προσοχῆς τὴν θύραν τοῦ θαλάμου· οἱ πάντες

ἐν τῷ πύργῳ κοιμῶνται. Διέρχεται ἀκαροποδιτὶ τοὺς διαδρόμους σπηριζομένη ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ καταβαίνει τὴν ἄλμακα.

Ἄχ! καί νά ἦσαν ἐκεῖ κατὰ εἰς τὴν θέσιν τῶν τὰ κρουπέζια τῆς! περὶ τούτου καὶ μόνου μερίμνῃ· ἀλλ' ἰδοὺ εἶνε. Τὰ φορεῖ, φορεῖ καὶ τὸν μανδύαν ἐν ᾧ ἡ βροχὴ ἐξῶ γίνεται βαγδαϊοτέρα. Βλέπει ἐκεῖ πῶς μέγα ἀλεξίβροχον ὕπερ συνήθως κρατεῖ ὁ θειόπων ὁ συνοδεύων αὐτὴ ἐφ' ἀμάξης, τό ἀρπάζει καὶ εἰτοιμάζεται νά ἐξέλθῃ. . . Ἀλλὰ παρατηρεῖ ὅτι ἡ θύρα τοῦ προδύμου εἶνε κλειστὴ διὰ χονδρὸν σιδηροῦ μοχλοῦ. Προσπαθεῖ νά τον ἀρξαίρῃ, ἀλλ' ὁ σιδηροῦς μοχλὸς εἶνε καλλίστα προσηρημοσμένος καὶ ἀντιτάσσεται, καὶ τὸ μέγα τοῦ προδύμου ὀφλόγιον σημαίνει βραδέως πέντε ὥρας. Ἐξελίγησε!

Ἐξελίγησε! καὶ θέλει νά τον ἴδῃ! θέλει νά τον ἴδῃ! Ἡ θείλις ἐξοργίζεται κατὰ τῶν κωλυμάτων, ἐντείνει βλας αὐτῆς τὰς δυνάμεις, καὶ ὁ μοχλὸς ὑποχωρεῖ. Ἄλλ' ἡ χεὶρ τῆς βιαίως ἀποσπυρεῖται ἐπὶ τοῦ σιδηροῦ μοχλοῦ ἐπαθεν ἀπόσπυμα μακρὸν ἐξ ὅ ἀνέβλυσε λεπτή γραμμὴ αἵματος. Ἡ Μπεττίνα περιέδρασε ταχέως τὴν χεῖρα διὰ τοῦ μαντηλίου, ἀναλαμβάνουσι τὸ μέγα ἀλεξίβροχον, περιστρέφει τὴν κλειδα, ἀνοίγει τὴν θύραν. Τέλος πάντων! ἐξῆλθε!

Ἄλλ' ὁ οὐρανὸς ἦτο φοβερός, ὁ ἀνεμος καὶ ἡ βροχὴ μαίνονται. Καί ἵνα φθάσῃ εἰς τὸ ἀνδρῶν τὸ βλέπον πρὸς τὴν ὁδὸν ἀπαιτοῦνται πέντε τοῦλάχιστον λεπτά τῆς ὥρας. Ἡ Μπεττίνα ὄρμα πρὸς τὰ ἐμπρός μετὰ γενναϊότητος, κύπτουσα τὴν κεφαλὴν καὶ ὑπὸ τὸ πελώριον ἀλεξίβροχόν τῆς μόλις ὑποφαινόμενή. Ἀλλὰ μετὰ πενήτηκοντα βήματα αἰφνης δεινῆ, φοδορᾶ, καταπληκτικῆ καταταίγῃ ἐνσκήπτει κατὰ τῆς Μπεττίνας, εἰσδύει ἀκατάσχετος εἰς τὸν μανδύαν τῆς, τὴν παρασύρει, τὴν ἀνοψοῖ ὥστε σχεδὸν οἱ πόδες τῆς δὲν ἀπτόνται τῆς γῆς, καὶ τέλος ἀναστρέφει βιαίως τὸ ἀλεξίβροχον. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε τίποτε. Ἄλλου ἔγκειται ἡ καταστροφή: ἡ Μπεττίνα ἔχασε τὸ κρουπέζιον τῆς. . . Δὲν ἦσαν δὲ τὰ κρουπέζια ἐκεῖνα μέγα τι, ἦσαν ἐλαφρὰ καὶ μόνον πρὸς χρῆσιν ἐν ὥρᾳ εὐδίας.

Καί ἐν ᾧ ἀπελπίς παλαίει πρὸς τὴν τρικυμῖαν καὶ τὸ μεταξίνον κινουμένον σαρδάλιον τῆς βυθίζεται εἰς τὴν κάρυρον εἰμμον, αἰφνης ὁ ἀνεμος τῇ φέρεῖ μακρόθεν τὴν ἡχώ σάλπιγγων. Πῖν' αἱ σάλπιγγες τοῦ συντάγματος ἐκινήσαντος ἤδη! Ἡ Μπεττίνα ἀποφασίζει τι μέγα, ῥίπτει κατὰ γῆς τὸ ἀλεξίβροχον, κύπτει καὶ λαμβάνει τὸ κρουπέζιον, τὸ προσερχόμενον ὡς δῆποτε εἰς τὸν πόδα τῆς καὶ σπεύδει τρέχουσα καὶ κατακλυζομένη ὑπὸ τῆς βροχῆς.

Τέλος ἐφθάσεν εἰς τὸ δάσος καὶ τὰ δένδρα τὴν προστατεύουσιν ὡπρωσῶν. Αἱ σιγήσασι

ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ.

σάλπιγγες ἀκούονται πάλιν, ἐγγύτερον. Ἡ δὲ Μπεττίνα νομίζει ὅτι ἀκούει καὶ τὸν κρότον τῶν τροχῶν. Καταβάλλει πάσα αὐτῆς τὰς δυνάμεις. . . βλέπει τὸ ἀνδρῶν. . . ἐφθάσεν. . . ἐν καιρῷ! Εἶκοσι μέτρα μακρὰν παρατηρεῖ τοὺς λευκοὺς ἵππους τῶν σάλπιγγων καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ βλέπει κυμαινομένην ἀμυδρῶς πῶς ἐν τῇ ὁμίλῃ τὴν μακρὰν γραμμὴν τῶν τηλεβόλων καὶ τῶν ἀμαξίων. Σταθεῖσα δὲ ὑπὸ τινὰ τῶν γηραιῶν φιλυρῶν τῶν περιτορρίζουσῶν τὸ ἀνδρῶν, παρατηρεῖ καὶ ἀνακρίνει. Μεταξὺ τοῦ συγκεχυμένου ἐκείνου ὁμίλου τῶν ἵππων εἶνε καὶ ἐκεῖνος. Θά δύνηθῃ ἄρα γε νά τον ἀναγνωρίσῃ; Ἄλλὰ θά τὴν ἴδῃ καὶ ἐκεῖνος; Θά τύχῃ τίποτε νά τον ἀναγκάσῃ νά στρέψῃ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ εἶδῶ;

Ἡ Μπεττίνα εἰξεύρει ὅτι εἶνε ὑπολογιστὸς τῆς δευτέρας πυροβολαρχίας τοῦ συντάγματός του. Εἰξεύρει δὲ ὅτι ἡ πυροβολαρχία σύγκαιται ἐκ τηλεβόλων ἐξ καὶ ἐξ ἀμαξίων. Εἶχε δὲ μάθηκαί τοῦτο παρὰ τοῦ πατρὸς Κωνσταντίου. Πρέπει λοιπὸν νά διέλθῃ πρῶτον ἡ πρώτη πυροβολαρχία, τοῦτέστι νά μετρήσῃ ἐξ τηλεβόλων, ἐξ ἀμαξίας, καὶ ἔπειτα θά ἔρχεται ἐκεῖνος. . .

Καὶ τῷ ὄντι, ἰδοὺ ἐκεῖνος περαιτετυλιγμένος ἐν τῷ πλατεῖ μανδύᾳ του, καὶ πρῶτος αὐτὸς τὴν βλέπει καὶ τὴν ἀναγνωρίζει. Διερχόμενος ὁ Ἰωάννης ἀνεμνήσθη ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀνδρῶν ἐκείνου ἐσπέραν τινὰ περὶ λύχνων ἄφες συμπεριπάτει μετ' αὐτῆς, ὕψως λοιπὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐκεῖ ἀκριβῶς εἶνα ἐνεθυμείτο ὅ τι τὴν εἶδεν, ἐπανεῦρεν αὐτὴν.

Τὴν προσαγορεῖ ἀποκαλύπτων τὴν κεφαλὴν καὶ ἀσκήσῃς περιστρεφόμενος ἐπὶ τοῦ ἵππου κατ' ὅσον ὁ ἵππος βεδίζει καὶ ἀπομακρύνεται, καὶ ἐφ' ὅσον δύναται νά τὴν βλέπῃ, τὴν παρατηρεῖ. Βλέπων δ' αὐτὴν εἶλεγε κατ' ἑαυτὸν ὅτι εἶπε τὴν ἐσπέραν τῆς χθὲς ἀπερχόμενος τοῦ χοροῦ:

— Εἶνε ἡ τελευταία φορὰ!

Ἐκείνη δὲ καὶ τὰς δύο χεῖρας κινουσα τῷ ἀπέστειλε χαιρετισμοὺς, καὶ ἡ κίνησις αὕτη ἐπαναλαμβάνομένη ἔφερε τὰς χεῖρας τοσοῦτον ἐγγὺς τῶν χειλέων τῆς, ὥστε εἰν τὸς ἔβλεπεν αὐτὴν θά ἠδύνατο νά νομίσῃ. ὅτι. . .

— Α! εἶλεγε κατ' ἑαυτήν, ἐν και μετὰ τοῦτο δὲν ἐνόησῃ ὅτι τὸν ἀγαπᾷ καὶ ἂν δὲν με συγχωρήσῃ διὰ τὰ πλούτη μου! . . .

[Ἐστὶ ἐπιτήδεια.]

Οὐδέποτε θά εἶπω εἰς νέον ἄνθρωπον: «Φυλάχθητι ἀπὸ τὰ πάθη», διότι εἶνε μαρὸν νά εἶπῃ τις εἰς τὴν θάλασσαν: «Φυλάχθητι ἀπὸ τὰς τρικυμίας». Ἀλλὰ θά φωνάζω πρὸς αὐτόν: «Φύλαττε τεσευπὸν κατὰ τὴν ἐξέγερσιν τῶν καθῶν σου.»

Αἱ τῶν λαῶν συγγένειαι, κατὰ τὴν εὐρείαν σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης, καταφαίνονται ἐπὶ μόνον ἐν τῇ γλώσσῃ, τοῖς μύθοις, τοῖς ἠθέσι καὶ τοῖς ἔθιμοις αὐτῶν τοῖς κεινοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς προλήψεσι καὶ διεισιδικμοῖσι αὐτῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι μίαν, τὰ μάξιστα διακριτικὴν, φάσιν τοῦ ψυχολογικοῦ τῶν ἐθνῶν χαρακτῆρος.

1ον Ἡρακλῆς καὶ Ἴπποκένταυρος δὲν ὑπάρχουσι πλέον ἐν Ἑλλάδι· ἀλλὰ Διόνειροι, τουτέστι παρημελημένοι σύζυγοι, δεόμενοι ὑπερφυσικῶν θελητηρίων, ὕψως ἀναθεματίζουσι τὴν ἀποχλιανθεῖσαν ἀγάπην τῶν ἀπίστων αὐτῶν ἀνδρῶν, δὲν θά λειψώσι ποτε ἐκ τῆς αἰκούμενης. Ἡ ὑπάρξις τοιούτων λοιπὸν ἐν τισὶν ἐλληρικαῖς ἀποικίαις τῆς Θράκης δὲν ἀποδεικνύει ἀκόμη τίποτε περὶ συγγένειας τῶν ἐκεῖ Γραικῶν πρὸς τοὺς ἀρχαίους.

Συγγένειαν ὅμως, νομίζομεν, προδίδει ἡ μετὰ γὰρ ὁμοιότης τῶν θελητηρίων, δηλαδὴ τῶν μέσων, δι' ὧν αἱ παλαίαι καὶ νῦν Ἑλληνίδες, ἐν ταῖς ἐρωτικαῖς αὐτῶν δυστυχίαις, προσπαθοῦν νά διορθώσωσι τὰ ἀδιόρθωτα πλέον.

Εἶνε γνωστὸν τίνι τρόπῳ ἐτιμώρησεν ὁ Ἡρακλῆς τὴν αὐθαδεῖαν τοῦ Κενταύρου ἐκείνου, ὅστις ἀναδεχθεὶς νά διαβιβάσῃ διὰ τοῦ ποταμοῦ τὴν νεαρὴν τοῦ ἥρωος σύζυγον, ἐνόμισε προτιμότερον νά πληρωθῇ παρ' αὐτῆς ὡς ἐδόκει αὐτῷ μᾶλλον, παρὰ ὡς συνέφερεν ἡ ἡρώσκειν αὐτὴ καὶ τῷ συζύγῳ τῆς. Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ὑπερήλιος οὗτος πορθηεὺς ἐξέπνεεν ὑπὸ τὴν πληγὴν τοῦ ἡρακλείου βέλους, συνεβούλευσε τὴν ἐντρομὴν ἔτι Διόνειραν νά χρησιμοποήσῃ τὸ αἷμα του, ὡς μέσον, ὅπως ἐπαναφέρῃ τὸν Ἡρακλῆα εἰς τὰ συγγενικά του καθήκοντα, εἰν ποτε ἐλυσιτικάτερα κάλλη ἄλλης τινὸς ἔθνεως ἠθέλον ἀπειλήσει νά παραγκωνίσωσι τὰ ἑαυτῆς. Ἡ προληπτικὴ γυνὴ ἐξετέλεσε τὴν συμβουλήν μετ' ἀπαράδειγματῆστός ἐπίστιας καὶ ὡς γνωστὸν, ἠνόμησε τὸν Ἡρακλῆα νά παρακαθίσθῃ μετὰ τῶν ἀθανάτων, πρὶν ἢ αὐτὸς ἐπιθυμήσῃ νά καταλίπῃ τὰς ἀπολαύσεις τῶν ὀνητῶν.

Ἡ ἀκατανόητος αὕτη εἰπιστία τῆς Διόνειρας δὲν ἐξηγεῖται, νομίζομεν, ἄλλως πῶς, ἢ ἂν παραδεχθῶμεν, ὅτι ἐν τῇ παλαιστάτῃ ἐκείνῃ ἔποχῃ τὸ αἷμα παραδόξως τινῶν πλάσμάτων ἐπαμφοτερίζουσης φύσεως ἐπιστεύετο ὡς κατ' ἄλλῃν κολητήριον τῶν διαρραγέντων συγγενικῶν δεσμῶν. Καὶ τοιαῦτα παράδοξα πλάσματα ἦσαν ἀνομιφίβως οἱ Κένταυροι.

Σήμερον οὖτε, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, οἱ Ἴπποκένταυροι ἐξέλιπον, οἱ θυγατέρες τῶν ἀρχαίων Ἑλληνίδων ἀναγκάζονται ν' ἀρκεσθῶσι, μετὰ κατὰ τι μικρὸν μὲν, ἀλλὰ λίαν ἀνάλογον

αὐτῶν, καὶ τοῦτο εἶνε — τί νομίζετε ; — ἡ νυκτερίς !

Ἀληθῶς, ὅπως οἱ Ἱπποκένταυροι ἐπημοφτέριζον μεταξύ ἀνθρώπου καὶ ἵππου οὕτως αἱ νυκτερίδες ἐπαμφοτερίζουσι μεταξύ πτηνοῦ καὶ μυῖς. Εἶνε λοιπὸν τὰ αὐτὰ παράδοξα πλάσματα καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ αἷμα των κατέχει τὴν αὐτὴν ὑπερφυσικὴν ιδιότητα, ἣν ἐπίστευσεν ἡ Δημόνερα ὅτι κατέχει τὸ αἷμα τοῦ Κενταύρου. Μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι τὸ ἐν αὐτῷ βεβακμμένον ἐριούχον φέρουσι σήμερον οὐχὶ οἱ ἀποσκιρτήσαντες τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐστίας σὺζυγοὶ, ἀλλ' αἱ ἐγκαταλελειμμένα γυναικίαι· ἀναμφισβότως διότι ἐν τῇ σημερινῇ χρήσει δὲν ὑποκαρῦπτεται πλέον ὁ σατανικὸς σκοπὸς τῆς ἐκδικήσεως, ὅπως ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκείνῃ, τῇ εἰδικῇ.

Ἐν ὅπως τ' ἀνωτέρω παραδείγματα ἐπαμφοτερίζοντων πλασματων, οὕτω καὶ ἄλλα τινὰ εἶδη παραδόξων ζῳων συνέτειναν πρὸς γένεσιν προλήψεων κοινῶν τοῖς τε ἀρχαίοις καὶ τοῖς συγχρόνοις Ἑλλησιν. Ἐν ἔκ τῶν πολλῶν τούτων ζῳων εἶνε καὶ ὁ ὄφις. Ἡ ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος αὐτοῦ ἑλλειψίς παντὸς κινήτικῳ ἢ ἀπτικῳ ὄργανῳ, καὶ ἐναντίον ταύτης, ἡ εὐχέρεια καὶ ποικιλία τῶν κινήσεων αὐτοῦ, ὁ ἀπρόσιτος τῇ ἀνθρωπίνῃ παρατηρήσει βίος, ἡ ἀφανὴς διαίτα καὶ ἡ καταστρεπτικὴ ἐπιρροὴ τῶν δηγμάτων τοῦ ἄλλως ἀβοηθήτου τούτου ἐρπετοῦ ἐπὶ τῆς ζωῆς, τοῦ πολυτιμότερου ἀγαθοῦ, τῶν ἀνθρώπων, ἐνέπνευσεν εἰς αὐτοὺς τὴν πρόληψιν, ὅτι ἡ φύσις αὐτοῦ κέκμηται μυστικῶς ὑπερφυσικῶς τινὰς ιδιότητες, ὥς ἐνόμισαν ἰσως, ὅτι εἶδον διαλαμπύσσας διὰ τῶν ἐσπερημένων βλεφαρίδων, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτροπαίων, ὄμμάτων του.

Τοιουτρόπως βλέπομεν τὸν ὄφιν οὐχὶ μόνον ἀναπαυόμενον ὑπὸ τὴν ἀσπίδα τῆς πολιοῦχου Ἀθηνῆς, ἢ κοσμοῦντα τὰ τοῦ Ἑρμοῦ κληρύκεα, ἀλλ' εὐρίσκωμεν αὐτὸν πρὸ πάντων οἰκίον τῷ Ἀσκληπιῷ καὶ τῇ Ὑγίει.

Τίς δὲν γνωρίζει τὸν ἥρωα τῶν ἰατρικῶν, καὶ τίς δὲν εἶδε περὶ τὴν βακτηρίαν αὐτοῦ σπειροειδῶς ἀνέρποντα τὸν ὄφιν ! Ἀληθῶς τὸσον ὁ υἶδς ἐκεῖνος τοῦ Ἀπόλλωνος ὄσον καὶ οἱ ἀντροφοὶ του δὲν ἐπιδρῶσι πλέον ἐπὶ τῶν προληπτικῶν Ἑλλήνων. Ἐν τούτοις ἡ δημώδης ἰατρικὴ ἐξακολούθει νὰ ἔχη τοὺς ἥρωας τῆς, δηλαδή τὰς μαγίσσας καὶ τοὺς γόητας. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ σημερινοὶ ἥρωες, μὴ ὄντες μαγάρηνοι, ὥς αἱ ἀρχαιοελληνικαὶ αὐτῶν ἐξοχότερες, προτιμῶσι νὰ συναναστρέφονται καὶ χρησιμοποιοῦσι τοὺς ὄφεις ἰατρικῶς, μετ' ἄλλο δὲν ὄσον τὸ δυνατὸν ἀκινδύον εἰς τὰ εὐτρωτὰ των σώματα. Ἀντὶ νὰ ἔχωσι τοὺς ὄφεις ἐπειγομένους ἐπὶ τῆς βλάβης τῶν βακτηριῶν αὐτῶν, ἔχουν τὰς βακτηρίας αὐτῶν ἐπειγομένας ἐπὶ τῆς βλάβης τῶν ὄφρων, καὶ δὲν

ποιοῦνται χρῆσιν αὐτῶν εἰ μὴ δταν τοὺς κατὰσπῆσωσι διὰ τῆς συμπεριφορῆς των ταύτης διὰ πικνὸς ἀκινδύνου.

Αἱ ἱαμακτικαὶ τῶν ὄφρων δυνάμεις εἶνε διαφοροὶ, ἀναλόγως τῆς ἰδιαίτερας αὐτῶν φύσεως. Ὅσα παραδόξοτερα τὸ ἐρπετὸν τόσῳ ευρυτέρα ἢ ἐπὶ τῆς ὑγείας ἐπιρροὴ του. Ὁ μυθωδέστερος τῶν κυρίων ὄφρων, ἡ Κουφή, παρέχει εἰς τὸν δευτεβάλεμονα λαὸν ἐν εἶδος πανακείας ἐν τῇ μορφῇ λευκοῦ καὶ σκληροτάτου λίθου, ἱσμογέθους ὡφ περιστρεφῆς, ὃν ἐγὼ αὐτὸς καὶ εἶδον καὶ ἐγεύσθην, καὶ οὐ τινος τὴν ἐκ τοῦ ὄφρος ἐξαγωγήν μοι περιέγραψαν μετὰ τὰς ἐξῆς λεπτομερίας.

Ἐπειδὴ ἡ Κουφή εἶναι ὁ ἐπιικινδυνωδέστερος τῶν ἐν τῇ νήσῳ ὄφρων, διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐν τῇ προνοίᾳ του, ὤρισεν εἰς αὐτὸν νὰ διατελῇ ἕξ μὲν μῆνας κωφὸς ἀλλὰ βλέπων, ἕξ δὲ μῆνας τυφλὸς ἀλλ' ἀκούων. Ἡ τελευταία αὕτη περίοδος εἶνε ἡ καταλληλότερα πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ λίθου, διότι ὁ θηρευτὴς δύναται νὰ πλησιάσῃ τὸ φοβερὸν ἐρπετὸν, διαλαθῶν ὄσον οἷον τε τὴν ἀκοὴν του, καὶ νὰ τοῦ ἀποκόψῃ δι' ἐνὸς ἀκινόκτου τῆν κεφαλὴν, πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ καταπίῃ καὶ κατατρέψῃ τὸ πολὺ τιμιον ἄλεξιφάρμακον, τὸ ὅπου ὁ γηραιότερος τῶν ὄφρων τούτων φέρουσι εἰς τὸ στόμα, ἐν μαλακῇ καταστάσει, καὶ ἐπιτηροῦσι ζῆλοτύπως, ἐν συνειδήσει δὴθεν τῆς μυστηριώδους αὐτοῦ ἱαμακτικῆς δυνάμεως, τοῦ ὅπῃ ὡς ἕρπ καθίστα τὴν ἀπόκτησιν τῶν τοιούτων λίθων λαὸν δύσκολον. καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν πολὺ μικρὸν. Ἐγὼ, καθὼς εἶπον, ἠξιώθην νὰ ἴδω καὶ γεύθω τινος ἕξ αὐτῶν, κτήματος ὄντος τοῦ ἡγουμένου τῆς Κίρκου, πρὸς ὃν πολλοὶ χωρικοὶ προσέτρεχον ἐξαιτούμενοι θεραπείαν, καὶ ἀπήρχοντο, φέροντες εὐλαβῶς, ἐντὸς ποτηρίου ὕδατος, βίνισματα τὰ τινὰ τοῦ θαυματουργοῦ λίθου.

Ἐὰν ὁ σεβαστὸς ἐκεῖνος γέρων μὰς ἐφενόκησε, Θεὸς α' ἡ ψυχὴ του!

Οὐχ ἦττον μυστηριώδης εἶνε ἡ δύναις ἐτέρου τινὸς ὄφρος, οὐ δὲν δύναιμι τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ ἐνθυμηθῶ τὸ ὄνομα, καὶ οὐ τὰ κέρατα βλέπει τις συχνὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐξηρημένῃ ἀπὸ τῆς καλύπτρας τῶν νηπίων μετὰ τῶν λοιπῶν φυλακτῶν, οἱ εἶνε τὸ σκόροδον, τὰ κυανὰ χάνδρα, τὰ βυζαντινὰ νομίσματα καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ἀλλὰ τὸ ἀλάνθαστον ἀλεξητήριο κατὰ τῆς βασκανίας τὸ παρέχει ἢ ἐν τῇ ἐχιδνῇ οἰκουσα ὑπερφυσικὴ δύναμις. Γραβαί τις Θρῆσσα, ἣτις διαρκῶς εὐρίσκειτο εἰς τὰ μαγάρηια μετὰ τὸν δεσπότην τῆς ἐπαρχίας, διὰ τὰς ἀντιχριστιανικὰς γοητείας, δι' ὃν ὑπέβηρει μέγα μέρος τῶν ἐκτάκτων εἰσοδημάτων τοῦ ἱερατείου, μοι ἐδίδαξε τὸ ἐξῆς ἀφθαστον φυλακτὸν ἐναντίον ὀφθαλμῶν βασκανίων. Ἰδοὺ ἢ

συναγῆ : Φάνεσον κατὰ τὸ ἕαρ μίαν ἐχιδνὰν, ἀπόκοπον τὴν κεφαλὴν καὶ θεις εἰς τὸ στόμα τῆς ἐνα κύμαον θάψον αὐτὴν εἰς τὴν γῆν. Ὁ κύμαος θὰ βλαστήσῃ καὶ θὰ καρποφορήσῃ· δταν μάλιστα δὲν λησιμονήσῃς νὰ συνοδεύσῃς τὴν φυτεὴν αὐτοῦ μετὰ τὰς λέξεις τῆς ἐπαγγελίας, ἣν ἐγὼ δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον, ἣτις ὅμως δὲν ἦτο παρὰ χονδροειδέστατος καὶ ἀνήθικος ἐξορκισμὸς τοῦ καλοῦ μαγιοῦ. Οἱ τοιοῦτοτρόπως παραχθέντες κύμασι εἶνε ἀποτροπαῖοι τῆς βασκανίας ἀλάνθαστοι. Ἀρκεὶ νὰ ἔχῃς ἐνα ἐξ αὐτῶν δεμένον εἰς τὸ βρακαζώνιον σου καὶ ποτὲ ματι δὲν αὐ πιάσει !

Ἡ χρῆσις τῶν ὄφρων καὶ κυρίως τῶν ἐχιδνῶν, πρὸς παρασκευὴν διαφορῶν φαρμάκων ἦτο καὶ εἶνε ἐτι συνήθης παρὰ πολλοῖς Ἰνδογερμανικοῖς λαοῖς.

Ἐν Γερμανίᾳ ὁ ἀμαθὴς λαὸς ἀποκαλεῖ ἱαμακτικὴν τινὰ κόκκιν Schlagenpulver, ἦτοι κόκκιν ὄφρος, πιθανώτατα διατηρήσας ἀμετάβλητον ὄνομα φαρμάκου, τὸ ὅπου ἡ νεώτερα ἐπιστήμη ὑποκατέστησε δι' ἑτέρου.

Ἐν Γαλλίᾳ, πρὶν ἢ ὁ πολιτισμὸς ἐκδιώξῃ τὴν δαιμονιομανίαν καὶ τὰς προλήψεις καὶ ἐκ τοῦ τελευταίου των καταφυγίου, τῆς οἰκίας τοῦ γεωργοῦ, οἱ αὐτοχειροτόνητοι ἰατροὶ καὶ γόητες τοῦ τόπου, ἐξέπεμπον τοῦτ' αὐτὸ ἐκστρατείας κατὰ τῶν ἐχιδνῶν, διότι τὴν ἐξ αὐτῶν παραγομένην κόκκιν μετεχειρίζοντο πρὸς θεραπείαν διαφορῶν νοσημάτων. Ἀφ' ὅτου ἰδρύθησαν τὰ ἐπίσημα φαρμακεία, καὶ αἱ φυσιολογικαὶ παθολογικαὶ ἀντεκατέστησαν τὰ ἰδιόγραφα ἱατροσόφια των αὐτοδιδάκτων ἀσκληπιαδῶν, ἀποθνήσκουσι μὲν οἱ ἀνθρωπῶι μεθοδικώτερον, αὐξάνει ὅμως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐχιδνῶν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ὁ θειρισμὸς κατήνησε νὰ θεωρῆται εἰς τινὰς ἐπαρχίας ἔργον ἐπικίνδυνον. Τόσοι θειριστὰ δάκνονται ὑπ' αὐτῶν καὶ τόσοι ἀποθνήσκουσι, ὥστε αἱ ἐπαρχίαὶ ἀρχαὶ ἀπὸ τινων ἐτῶν δὲν ἔπαυσαν παραπονούμεναι πρὸς τὴν κεντρικὴν κυβέρνησιν κατὰ τῆς μάστιγος τοῦ δηλητηριώδους τούτου ὄφρος, ἀποδίδουσαι τὸν πολλαπλασιασμὸν αὐτοῦ εἰς τὸ ὅτι δὲν χρησιμοποιεῖται πλέον ὑπὸ τῆς ἰατρικῆς καὶ τῶν γοητῶν !

Ὅτι δὲν λέγομεν ὑπερβολὰς μαρτυρεῖ ἡ σπουδὴ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ὁστις πρὸ τινος ἐτι ἐνατελλοτο τοῖς δημοτικοῖς συμβουλοῖς νὰ ψηφίσωσι ἀμοιβὴν ἐνὸς φράγκου δι' ἐκάστην φονευομένην ἐχιδνὰν ἐν ταῖς περιφερείαις, αἵτινες βρίθουσι τοιοῦτων, ἡμισσοῦ δὲ ἐκαὶ ὅπου ὁ ἐξ αὐτῶν κίνδυνος δὲν εἶνε εἰσέτι μέγας.

Καὶ λοιπὸν διὰ τῆς αὐθεντικῆς ταύτης πληροφορίας μαρτυρεῖται ὅχι μόνον κοινότης πιστεως ἢ προλήψεως πρὸς τοὺς ὀφιοῦχοὺς Ἀ-

σκληπιούς καὶ Ὑγίειας ἐν τε ταῖς παλαιαῖς καὶ ταῖς νεωτέροις χρόνοις, ἀλλ' ἐπιβεβαιούται ἐτι ἀπὸ τὸ δόγμα τῶν τελεολόγων, ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ τίποτε δὲν εἶνε ἀχρηστον καὶ περιττόν, οὐδ' αὐτοὶ οἱ ὄφεις, οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἀπατεῶνες καὶ οἱ γόητες ! B.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Τοῖς ταξιδεύουσι μεγάλας θαλάσσας, καὶ ἰδίως τὸν Βορηνικὸν καὶ Βόρειον Ὀκεανόν, παρουσιάζονται πολλάκις φαινόμενα περιεργότατα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης συμβαινόντα, αἵτινα δι' αὐτοὺς μὲν ἰσως εἶνε αἰνίγματα, ἀλλὰ διὰ τὸν μετεωρολόγον καὶ τὸν ἀστρονόμον παρεχούσι μέγιστον ἐνδιαφέρον, καὶ ἀποτελοῦσι ζητήματα, αἵτινα χρῆζουσιν ἐπιστημονικῆς συζητήσεως καὶ συνδιασκέψεων ἐπιστημονικῶν.

Ἰδοὺ πῶς ὁ Margollé περιγράφει ἱκανὰ τῶν φαινομένων τούτων.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Βορηνικοῦ καὶ τῆς θαλάσσης τῶν Ἰνδιῶν, ἐνθα ὁ Ὀκεανὸς εἶνε βαθύτατος, ἀπειράριθμα τάγματα ὄργανικῶν ὄντων καὶ ζώων παράγουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείᾳ τῆς ἀπεράντου ἐκτάσεως τῶν χλιαρῶν ὑδάτων τοὺς ποικίλους ἐκείνους χρωματισμούς, τὰς χρωματιστὰς ἐκείνας κηλίδας, αἵτινες καλύπτουσι πολλάκις διαστήματα, αἵτινα τὸ βλέμμα ἀδυνατεῖ νὰ περιλάβῃ καὶ τὰ ὅπουτα πολλάκις οἱ ναυτιλλόμενοι ἐκλαμβάνουσιν ὡς ὕφαλους.

Ὁ Klingman πλοίαρχος τοῦ ἀμερικανικοῦ πλοίου Stooting-Star περιέγραφε μίαν τῶν κηλίδων τούτων ἐν ἐπιστολῇ διευθυνομένῃ πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ Μετεωροσκοπείου τῆς Οὐάσιγκτων Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολή :

« 27 Ἰουλίου 1854. Τὴν 7 ὥρ. 45' τῆς ἑσπέρας, τὸ χρῶμα τῆς θαλάσσης, ὅπερ ἀχίιστα καθίστατο λευκόν, ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν μου. Εὐρίσκόμεθα εἰς λίαν συχνάζομένην παραλίαν καὶ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ φαινόμενον ἡρευνήσωμεν τὸ βάθος, ὅπερ ὁλοκρῆσται 100 μ. Ὡς ἐκ τούτου ἐπανελάβομεν τὴν ἐξέτασιν ὑπὸ θερμοκρασίαν τοῦ ὕδατος 25° 8', κατὰ τὴν 8^{ην} ὥραν τῆς πρωίας. Ἐπληρώσαμεν τοῦ ὕδατος τούτου ἀσκὸν 270 λίτρων χωρητικότητος καὶ ἀνεγνωρίσαμεν ὅτι τοῦτο ἦτο πλήρες μικρῶν λάμψιν παραγόντων σωματίων, αἵτινα, τοῦ ὕδατος ταρρασομένου, παρίστων θέαμα σκυλῶν καὶ ἐντόμων κινουμένων. Τινὰ τούτων ἐφαινοντο ἔχοντα 0,15 μῆκος. Ἰδυνήθημεν νὰ συλλάβωμεν τινὰ τούτων διὰ τῆς χειρός, καὶ διετήρηον τότε τὴν λάμψιν των μέχρις ἀπαστάσεως βημάτων τινῶν ἀπὸ τινος λυχνίας, ἀλλ' ἐὰν τις ἐπλησίαζεν

αὐτὰ περισσότερο καθίσταντο άόρατα. Ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἢ ἐπιφάνεια αὐτῶν παρίστατο ὡς τίνος πηκτής καὶ άχρώμου οὐσίας. Ἐκ τῶν δειγμάτων εἶχε 0,05 μῆκος καὶ ἐφαίνετο γυμνῷ ὀφθαλμῷ ἢ παχύτης του ἦτο τριχὺς άρκετὰ ισχυρῆς κεφαλαιοειδῆς εκατέρωθεν άποληγούσης.

Ἡ τοιαύτη ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης εἶχε σχεδὸν 25 μιλίων ἔκτασιν άπὸ Β. πρὸς Ν., άγνωσθὲ δὲ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς πρὸς Δ. Ἐν τῷ μέσῳ εὗρισκετο άκανόνιστός τις στέφανος βαθέος χρώματος καὶ σχεδὸν ἡμίσεως μιλίου τὸ πλάτος. Περὶ τῆρα ἠδὴ τὸ φαινόμενον τοῦτο τοῦ λευκοῦ χρωματισμοῦ τῆς θαλάσσης εἰς πολλὰς άλλας θαλάσσας τῆς σφαίρας, άλλ' οὐδέποτε εἶχα ἰδεῖ τοῦτο τῶσον πλήρες κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν χρωματισμὸν. Τὸ πλοῖον, ὡς διήνυεν 9 μιλια τὴν ὥραν, ὠλισθαίνεν ἐπὶ τοῦ ὕδατος χωρὶς νὰ προσενήσῃ κανένα θέρυθον. Ὁ Ὀκεανὸς ἐφαίνετο ὡς λεῖνόν τι ὑφάσμα κεκαλυμμένον ὑπὸ χιόνος, καὶ ἡ φωσφοράδης λάμψις του ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἐν τῷ οὐρανῷ μόλις ἐφαίνοντο οἱ άστέρες τοῦ πρώτου μεγέθους. Ὁ ὀρίζων ἦτο μέλας μέχρις ὕψους σχεδὸν 10⁰ άκριβῶς ὡς εἰ προὔπηρξε κακοκαιρία, ἡ δὲ Γαλαξίας ἐφαίνετο σβεννύμενος ὑπὸ τούτου ἂν διηρχόμεθα. Ἦτο γεγονός τόσον μεγαλοπρεπές ὡς καὶ φρικῶδες, καὶ θὰ ἐνόμιζε τις ὅτι ἡ φύσις παρεσκευάζε γενικὸν τινα ἔμρησμόν.

Ἀπ' οὗ ἐξήλθομεν τοῦ μέρους τούτου παρετήρησαμεν ὅτι ὁ οὐρανὸς ἦτο άρκετὰ φωτεινὸς μέχρις 4-5⁰ ὕπερῶν τοῦ ὀρίζοντος, ὡς θὰ ἦτο εἰς τὴν περίοδον ἀδυνατου τινὸς βορεινῆς ἀνοιξίως. Ἐπειτα τὸ πᾶν ἐπανῆλθεν ἐν τῇ συνήθει αὐτοῦ τροχῷ, καὶ τὸ ἐπιλοῖπον τῆς νυκτὸς διήλθε κάλλιστα.

Περὶ τῶν Μαλθίδων νήσων ἡ θαλάσσα εἶνε μέλαινα, λευκὴ δὲ εἰς τὸν κόλπον τῆς Γιούίνεας. Μεταξὺ Κίνας καὶ Ἰαπωνίας εἶνε ὑποκίτρινος, εὐρυθρᾷ παρὰ τῇ Καλλιφορνίᾳ καὶ πρασινοπὴ εἰς τὰς Καναρίους. Αἱ διάφοροι δ' αὐταὶ παραχρῶσεις προέρχονται ἐξ οὐσιῶν, τὰς ὁποίας τὰ ὕδατα περιέχουσιν ἐν διαλύσει καθῶς καὶ ἐκ ζυθίων καὶ φυτῶν μικροσκοπικῶν, αἵτινα συσσωρεύονται ἐν ταῖς ἐπιφανείαις αὐτῶν. Ὁ Ehrenberg ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ χρωματισμὸς τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὀφείλεται εἰς ἀνεπαίσθητά τινα φύκη, μεταξύ ζύμων καὶ φυτῶν κατατασσόμενα. Ἄλλ' εἶνε ἐπίσης πιθανόν ὅτι ἡ αὐτὴ αἰτία, ἧτις δίδει τὸν εὐρυθρὸν ἐκείνον χρωματισμὸν εἰς τὰ μικρὰ ὕδατα τῶν ἀλατωρυχείων, συντελεῖ καὶ εἰς τὸ νὰ χρωματίσῃ τὴν θαλάσσαν ταύτην, εἰς ἣν ἡ ἐξάτμισις εἶνε σταθερὰ.

Παρατηρῶν ὁ Ehrenberg τὰ λαμπρὰ ζυθία, αἵτινα ἰδίως συντελοῦσιν εἰς τὴν φωσφο-

ράδην κατάστασιν τῆς θαλάσσης, ἀνεκάλυψεν άστραπηθόλα ἐπ' αὐτῶν ὄργανα, αἵτινα ὁμοίως αἰσθάνονται πρὸς τὰ ἠλεκτρικὰ ὄργανα τῶν γυμνονότων καὶ τῶν ἠλεκτρικῶν γλάνεων.

Ἐπίσης ἐβεβαίωσεν ὅτι αἱ θαλάσσαι ἰχθύες ἔχουσι τὴν ἐπιφανείαν αὐτῶν κεκαλυμμένην ὑπὸ παχέας τινὸς φωσφορικῆς οὐσίας, ἧτις πολλὰκις κατὰ τὰς διαβάσεις μεγάλων συνοδείων ἀρεγγῶν καθίστατ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης λάμπουσιν ὡς ἐκ τῆς ἐπιρροῆς τῶν κινήσεων τοῦ ἕλαιου καὶ τοῦ ἠλεκτρικοῦ αὐτῶν βύστου. Ἀκόμη δὲ καὶ αἱ ἰνες καὶ αἱ μεμβράναι ἐκεῖναι αἱ μόλις αἰσθάνται, αἱ προερχόμεναι ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν μαλακίων, αἵτινα εἶνε διεσπασμένα ἐν ἀναριθμήτῃ ποσότητι κατὰ τὰς ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν θαλάσσας εἶνε φωσφορικαὶ καὶ συντρέχουσιν εἰς τὴν ὡραϊότητα θεάματος, οὗτινος ἢ λαμπρότης εἶνε ἀμμήτος. Ὑπὸ δὲ τοὺς τροπικίους τὸ ὥρατον φῶς, ὡς ἀποχωρίζεται τῆς θαλάσσης ἐν εἶδει βομβούτων ὀγκῶν πυρίτιδος, ἀκολουθεῖ τὴν βούην τῶν κυματισμῶν. Ἐὰν πλοία αἵτινα πλέουσι τὰ ὕδατα ταῦτα φαίνονται περιτυλισσόμενα ὑπὸ φλογῶν, τὰ δὲ λάμποντα ἴχνη, αἵτινα μαρτυροῦσι τὴν διαβάσιν τῶν εἶνε περισσότερο φωτεινὰ, ὅταν ἡ ἀτμόσφαιρά ἔχῃ περισσότερο ἠλεκτρισμόν, κατὰ δὲ τὸ βαθύ σκότος τῶν τρικυμιωδῶν νυκτῶν τὸ μεγαλοπρεπές τοῦτο φαινόμενον φθάνει εἰς τὸν ὕψιστον βάθμὸν τῆς λαμπρότητος. Ἡ κίνησις τῶν ἀφριζόντων κυμάτων χαρακτηρίζεται τότε ὑπὸ αὐλακίων λαμπρότων, ὧν ἡ λάμψις φωτίζει τὰς ἀθύσσους περὶ τὸ πλοῖον.

Διὰ τῶν γαλθῶνικῶν πειραμάτων τοῦ ὁ Humboldt ἀπέδειξεν ὅτι ἡ φωσφοράδης ἰδιότητις πρὸς τοὺς ζυθοὺς ἐξήρηται ἐκ νευρικοῦ ἐρεθισμοῦ. Δύναται τις λοιπὸν νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ λαμπρὰ αὐτὴ προέρχεται ἐξ ὀρισμένων ὀργανικῶν αἰτίων καὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ὅστις ποιικιλεται ἀναλόγως τοῦ καιροῦ καὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαιρας. Ὁ αὐτὸς σοφὸς παρατηρητῆς ὑποθέτει ὅτι τὸ αὐτὸ φαινόμενον γίνεται συγγρόνως καταφανές εἰς τὰ λαμπρόντα ὑγρόθια (infusoires lumineux), εἰς τὴν λάμψιν τῶν κεραινῶν, καὶ τὸ πολικὸν φῶς, ἧτοι εἶνε ἀποτέλεσμα ισχυροτάτου μαγνητικοῦ βύστου τῆς σφαίρας, διὰ τῆς μαγνητικῆς βελόνης δεικνύμενον.

K.A.K.

Η ΤΥΧΗ ΕΚ ΜΙΑΣ ΒΕΛΟΝΗΣ

Οἱ φιλόσοφοι ἀρέσκονται νὰ δεικνύωσιν ἡμῖν πολλάκις μεγάλα ἀποτελέσματα παραγόμενα ἐκ μικρῶν ἀφορμῶν. Ἴδου δ' ἐν ἔτι παράδειγμα κατάλληλον νὰ ἐνισχύσῃ τὴν θεωρίαν ταύ-

την. Ὁ Ἰάκωβος Λαφφίτ ὑπῆρξεν ὁ ἰδρυτῆς τοῦ ἐν Παρισίοις γνωστοῦ μεγάλου τραπεζικοῦ οἴκου, ἀποκτήσας πολλῶν εκατομμυρίων περιουσίαν, γενόμενος πρωθυπουργὸς καὶ ἀνελεθὸν εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν ἰσχύος καὶ πλοῦτος. Ἐὰν δὲ ζητήσῃτε τὴν πρώτην ἀρχὴν καὶ ἀφορμὴν τοῦ μεγαλείου τούτου, θὰ εὕρητε ὅτι αὐτὴ ὑπῆρξε . . . μία βελόνη.

Ὅτε ὁ Λαφφίτ ἀφίκετο τὸ πρῶτον εἰς Παρισίους ἐν ἔτει 1788, ἔβλη του ἡ φιλοδοξία ἦτο νὰ ἐπιτύχῃ μικρὰν τινα θέσιν ἐν καταστάματι τραπεζικῷ. Πρὸς ταῦτο παρουσιάσθη εἰς τὸν πλοῦσιον Ἐλβετὸν Τραπεζίτην Perronneux κατοικοῦντα ἐν μεγαλοπρεπῆ μεγάρῳ, καὶ ὑπέβαλεν αὐτῷ τὴν αἰτησίαν του.

— Λυποῦμαι ὅτι δὲν δύναμαι νὰ σᾶς δεχθῶ, τοὺλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀποκρίνεται ὁ τραπεζίτης· ὅλαί αἱ θέσεις τοῦ Καταστήματος εἶνε κατελημμένες. Ἀργότερα, ἐὰν λάβῃ ἀνάγκην, βλέπομεν. Πρὸς τὸ παρὸν σᾶς συμβουλεύω νὰ ζητήσῃτε ἄλλαχού θέσιν, διότι δὲν πιστεύω ἐντός ὀλίγου νὰ κενωθῇ τοιαύτη παρ' ἐμοί.

Οὕτως εὐσχήμως ἀποπειροφθὲς ὁ νέος Λαφφίτ χαιρετᾷ καὶ ἀποσύρεται. Διερχόμενος δὲ τὴν αὐλὴν τοῦ μεγάρου τεθλιμμένος καὶ χαμαὶ νεύων, παρατηρεῖ μίαν βελόνην κύπτει, λαμβάνει αὐτὴν καὶ τὴν προσκατὰ ἐνδοθεν τοῦ ἐνδύματός του. Οὐδέποτε βεβαίως ἠδύνατο νὰ φανσθῇ ὅτι ἡ ὀλιγῶς μηχανικὴ αὐτῆ πράξις του ἠδύνατο νὰ ἐπιδράσῃ ὀριστικῶς ἐπὶ τῆς τύχης του, καὶ ὅτι ἡ βελόνη ἐκείνη ἐμελλε νὰ χαρακτηρῇ τὴν ἀπετηρίαν τοῦ μέλλοντός του.

Ὅρθιος πρὸ τοῦ παραθύρου τοῦ γραφείου του ὁ Perronneux εἶχε παρακολογηθεῖ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν νέων ἀποχωροῦντα. Ὁ Ἐλβετὸς τραπεζίτης ἦτο ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ὁστίνες γνώσκουσι τὴν ἀξίαν καὶ τῶν ἐλαχίστων πραγμάτων, καὶ ὁστίνες κρίνουσι τοὺς ἄλλους ἔτι καὶ ἐκ περιστάσεων ὀλιγῶς ἀσημάντων κατὰ τὸ φαινόμενον. Εἶδε λοιπὸν τὸν Λαφφίτ ἀναλαμβάνοντα τὴν βελόνην, τοῦτο δὲ κατέθελεν αὐτόν. Ἐν τῇ ἀπλουσιότητι αὐτῆ κινήσει ὁ Ἐλβετὸς εἶδε καθαρῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦ νέου ἐνόησεν ὅτι ἡ πράξις ἐκείνη ἦτο ἐγγύησις τάξεως καὶ οικονομίας, ἀσφαλὲς τεκμήριον τῶν προτερημάτων, αἵτινα δέον νὰ ἔχῃ ὁ καλὸς οἰκανολόγος. Νεανίας, ὅστις ἀναλαμβάνει βελόνην παρερριμμένην, θὰ ἦτο ἀφεύκτως ἐξαιρετός ὑπάλληλος, ἀξίος τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ προϊσταμένου του καὶ ἱκανὸς νὰ εὐδοκιμήσῃ λαμπρῶς ἐν τῷ σταδίῳ αὐτοῦ.

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ὁ νέος Λαφφίτ ἔλαβεν ἐπιστόλιον τοῦ Perronneux διαλαμβάνον τὰ ἐπόμενα: Ὑπάρχει θέσις τις ἐν τῷ γραφείῳ μου ἂν σᾶς προσφέρω· δύνασθε ἀπὸ αὐρίου νὰ λάβητε κατοχὴν αὐτῆς.

Ὄντως δὲ ὁ τραπεζίτης δὲν ἠπατήθη· ὁ νέος ἐκεῖνος κατέσχευε ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα καὶ πλείονα ἔτι. Ὁ μικρὸς ὑπάλληλος ἐγένετο μετ' οὐ πολλῆς ταμίης, εἴτα συναταίρος· κατόπιν κύριος τοῦ πρώτου τραπεζικοῦ οἴκου τῆς Γαλλίας, μετὰ ταῦτα βουλευτῆς καὶ τέλος πρωθυπουργός, δηλαδὴ προήχθη εἰς τὸ ὕπατον ἀξίωμα, ὅπερ δύναται νὰ καταλάβῃ ἀπλοῦς πολίτης.

Ἄλλ' ὅτι ὁ Perronneux δὲν προσεῖδε βεβαίως εἶνε ὅτι ἡ χεῖρ, ἧτις ἀνέλαβε τὴν βελόνην, ἦτο χεῖρ ἄνδρός ἐλευθερίου μέγρι σπατάλης, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ συντελεσῇ εἰς ἔργον φιλάνθρωπον· χεῖρ πάντοτε ἀνοικτὴ καὶ πάντοτε ἐτόιμη νὰ διασκούρῃσῃ πανταχοῦ τὸ χρυσίον ἵνα συδράμῃ τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας καὶ ἀτυχοῦντας. Διότι γνωστὸν εἶνε ὅτι οὐδέποτε πλοῦτος περιηθλῆεν εἰς χεῖρας ἀξιοτέρας, οὐδέποτε τραπεζίτης ἢ πρίγκιψ ἔκαμεν εὐγενεστέρων τῶν χρημάτων χρῆσιν ἢ ὁ Λαφφίτ. 1*

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Πονηρὸς χωρικός ἔχων ἀνάγκην ἵππου ἐξήτησε νὰ ἀγοράσῃ τοιοῦτον παρὰ συγγωρίτου του. Ἀφοῦ συνεφώνησε τὴν τιμὴν τοῦ ζῴου δραχμᾶς τριακοσίας, λέγει πρὸς τὸν πωλητήν: — Ὁ σὺ μετρήσω τὰ τώρα μόνον ταῖς διακόσικαις, καὶ θὰ σοῦ χρεωστῶ τὸ ὑπόλοιπον.

Ὁ πωλητῆς συγκατένευσε. Μετὰ τινὰς δ' ἡμέρας ἐρχεται πρὸς τὸν χωρικὸν ἵνα τοῦ ζητήσῃ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ χρέους.

— Γρατὶ δὲ στέκεσαι εἰς τὴν συμφωνία μας; λέγει ὁ ἀγοραστής. Ἐγὼ σοῦ εἶπα ὅτι θὰ σοῦ χρεωστῶ τὸ ὑπόλοιπον. Σὺν σοῦ τὸ πληρώσω λοιπὸν, τότε δὲν θὰ σοῦ χρεωστῶ τίποτε.

Ἐἰς τὸν Νικόλαν, εἷμα ἐμβήκεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κ. Π* ὡς ἀμάρηλάτης, ἐσύστησαν νὰ φέρεται πολὺ εὐγενῶς πρὸς τὸν κύριόν του, ἂν θέλῃ νὰ διατηρήσῃ τὴν θέσιν του.

Προχθὲς τὸν ἔρωτᾷ ὁ κύριός του: — Νικόλα, πῶς εἶνε ἀλόγα σήμερα; — Βύχαριστῶ, ἀφέντη, πολὺ καλὰ. Καὶ τοῦ λόγου σὰς;!

Συγγινητικὴ ἀφέλεια μικροῦ παιδίου. Πρὸ τινῶν ἐβδόμηδων ἡ μικρὰ ἀδελφὴ τριετοῦς μόλις παιδίου ἀπέθανε, τὸ δὲ παιδίον μὴ ἐννοσῶν τί ἐγένετο ἢ ἀδελφῆ του ἠρώτησε τοῦ ὑπλήγεν.

— Ἡ Ἐλένη μας ἐπῆγεν εἰς τὸν οὐρανόν, παιδί μου, τῷ ἀπῆντησεν ἡ μήτηρ του. Προχθὲς τὸ μικρὸν παιδίον ἐκάθητο μετὰ

των γονέων του εν τῷ κήπῳ των, και ἐπαίξε με ἐλαστικὴν σφαιραν, ἣν ἐκράτει δεδεμένην διὰ κλωστής.

- Μαμά, ἂν τ' ἀφήσω τὸ μπαλόνι μου ποὺ θὰ πάγη;
- Ὑψηλά.
- Ποῦ ψηλά;
- Εἰς τὸν οὐρανόν.

Τὸ παιδίον ἀπεμακρύνθη σκεπτικόν. Μετ' ἕλιγας στιγμάς ἐπέστρεψε κατέσυρισθημένον, ἀλλὰ ἄνευ τῆς ἐλαστικῆς σφαίρας.

— Τί τὸ ἔκαμες τὸ μπαλόνι σου; τὸ ἠρώτησεν ἡ μήτηρ του.

— Τάφηκα νὰ πάγη ἔς τὸν οὐρανόν, γιὰ νὰ παίξῃ μ' αὐτὸ ἡ Ἐλένη μαζίς... .

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

Ὁ ἀνὴρ μόνον εἶνε δυνατόν νὰ μὴ ἐννοήσῃ τὸν ἔρωτα ἐν γυνή τις αἰσθάνεται πρὸς αὐτόν ἢ γυνὴ οὐδέποτε.

Συγχρότατα, ὅπως προφυλάξωμεν και διατηρήσωμεν τῆς ζωῆς τὸ ρεύμα, ἀνεγειρόμεν ἐπὶ τῶν ὀφθῶν αὐτοῦ μεγάλα οἰκοδομήματα· ἀλλὰ πρὶν ἢ τὰ ἀποτελειώσωμεν, τὸ ρεύμα στερενέει και ξηραίνεται.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ ἱατρικὴ ἐπιστῆμη ἐκ Ἑλλάδος. — Ἐκ τινος ἐν τῇ «Κλειδί» δημοσιεύσεως ἀξιολόγου διατριβῆς τοῦ κ. Σάββα περι τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης ἐν Ἑλλάδι ἀποσπῶμεν τὰ ἐπόμενα:

Ἐκεῖ ὅπου νῦν ἀνοῦσιν ἡ Σύρος και ὁ Πειραιεύς ἠγείροντο πρὸ τοῦ 1821 δύο ἀθλιαὶ καλλιθάι Τούρκων τελωνειοφυλάκων ἐν μέσῳ ἐλῶν βρουλοσκαπῶν τὴν θέσιν τῶν Πατρῶν, τῆς Ἀταλάντης, τῆς Λαμίας και ἄλλων πόλεων κατέχον ἑλεεινὰ τουρκοχώρια. Ὁ Πύργος ἦν ἀληθῆς πύργος, ἦτοι σκοπιὰ τοῦ φύλακος τοῦ παρακειμένου ἱχυοτροφείου. Αἱ παιδιᾶδες τῆς Ἡλειας και τῆς Γαστούνης ἀνήκον εἰς τὸν παλαιῶν τιμαριωτικῶν οἶκον τῶν Τούρκων Κοτομαναίων, οἵτινες ἔξω δανειζόμενοι ἀπὸ τῶν Ζακυνθίων πρὸς 60 και 70 τὰ ἑκατὸν, πληρωτέα ἐν ἑκάστῃ ἐσοδίῳ σταφίδος.

Ὅλκς τῆς Ἑλλάδος τὰ εἰσοδήματα μὲν εἰς ἐξήκον εἰς διατριβὴν τῶν ἡραιωμένων αὐτῆς κατοίκων, ὡν ὁ εὐτυχέστερος ἔξῃ πενιχρότερον τοῦ δυστυχέστερου χωρικοῦ τοῦ σημερινοῦ βασιλείου. Ἡ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐπικράτησις τῶν νηστευσίμων ἡμερῶν δὲν ὠφελετο εἰς μὴν ἠρησκευτικὴν πρόληψιν, ἀλλ' ἦν ἀποτέλεσμα κα-

θαρὰς ἀνάγκης· ἄπαντες γινώσκουσι τὴν δημοτικὴν παροιμίαν ἠησθεύει ὁ δούλος τοῦ θεοῦ, διότι δὲν ἔχει τί νὰ φάγῃ. Τὸ ἐκλεκτότερον ἔθεσμα τῶν τότε ἀνθρώπων ἦν ὁ παστός βακαλόος· τὸ βούτυρον ἐθεώρετο ὡς και ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἱατρικὸν φάρμακον, τὸ δ' ἔλαιον ἦν τὸ συνηθέστατον ἄρτυμα παντὸς φαγητοῦ. Ἡ κατάρχησις τῶν παστῶν και τοῦ ἐλαίου ἦν μόνη ἀφορμὴ τῶν βδελυρῶν ἐκείνων νόσων, αἵτινες ἀλλοτε κατέτρυχον τὸν ἑλληνικὸν λαόν, και τῶν ὁποίων ἀπηλλάγη οὗτος διὰ τῆς σημερινῆς ὑγιεινῆς αὐτοῦ διαίτης.

Ὁ καφῆς ἐθεώρετο ἀντικείμενον ὑψίστης πολυτελείας, ἐπομένως τοσοῦτον περίττος, ὥστε ἐν τῇ ἐπιστῇμῳ ἐκθέσει τοῦ γαλλικοῦ ἐμπορίου πρὸ τοῦ 1831 σημειοῦται και ἡ Ἑλλάς λαμβάνουσα ἐκ τῶν λιμένων τῆς Γαλλίας 394 κιλόγραμμα καφῆ κατ' ἔτος. Καὶ ὅμως ἡ αὐτὴ Ἑλλάς ἐν τῇ στατιστικῇ τοῦ αὐτοῦ γαλλικοῦ ὑπουργείου σημειοῦται ἐν ἔτει 1878 ἐξάγουσα ἐκ τῆς αὐτῆς χώρας 787,569 κιλόγραμμα τοῦ αὐτοῦ προϊόντος. Τὰ εὐρωπαϊκὰ μεταξιώτα, μάλιστα και βαμβακερὰ υφάσματα μόνοι οἱ Τούρκοι ἠγόραζον ἐν τῇ αὐτῇ στατιστικῇ σημειοῦται και ἡ Ἑλλάς ἐξάγουσα ἐκ Γαλλίας μέχρι τοῦ 1831 ἀσπρόρουχα βάρους 929 κιλogramm, ἐνδύματα μάλλινα 1256 κιλogramm και βαμβακερὰ 1363 κιλogramm. Ἡ ἀξία ὧλων τῶν ἄλλων εἰσερχομένων εἰς Ἑλλάδα ἀντικειμένων τῆς γαλλικῆς πολυτελείας ἀναβαίνει εἰς φράγκα 2050 κατ' ἔτος.

Ὁ θέλων ἵνα κρίνῃ περὶ τῆς μετὰ τὸ 1831 προόδου ἀς ρίψῃ ἀπλοῦν βλέμμα εἰς τὰ ἀπρόγυλα ἐκεῖνα ἑκατομμύρια τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Μανσόλα σημειούμενα ἐν τῇ κινήσει τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου και διὰ τῶν εὐχλωτότων τούτων ῥητόρων θέλει πεισθῆ ὅτι μόνη ἡ ἡμετέρα χώρα ἐξάγει ἐκ Γαλλίας ἐμπορεύματα, ὡν ἡ ἀξία ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὸ παρὸν τὸ ὅποιον πρὸ τοῦ 1831 ὀλοκλήρως ἡ Εὐρωπαϊκὴ και Ἀσιατικὴ Τουρκία συμπεριλαμβάνομένων και τῶν ἐν Ἀφρικῇ μουσουλμανικῶν κρατῶν συνεισφέρον εἰς τὸ γαλλικὸν ἐμπόριον.

Ἀλλ' ὁ εὐχλωτότερος ῥητῶρ τῆς ὕλικῆς ἐνημερίας και τῆς ἀληθοῦς ἐξημερώσεως τοῦ ἡμετέρου ἔθνους εἶνε ἡ διάδοσις και ἀνάπτυξις τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης. Μέχρι τοῦ 1821 ὁ ἱατρός ἦν χρέμα τοσοῦτον σπάνιον ὡστε και διὰ χιλίων λύγων τοῦ Διογένους μάτην ὁ ἀνεζητεῖτο ἐν ὅλῃ τῇ Ἑλλάδι τὸ φιλόσοφον και ἐκπολιτιστικόν ὄν, ὅπερ ὁ Ἰπποκράτης δικαίως ἀπεκάλεσε ἀφιδόσσοφον ἰσούθεον. Ἐν τοῖς στυγέροις ἐκείνοις χρόνοις εὐτυχῆς ἢ πόλις ἢ φιλοξενούσα και ἕνα τῶν ὑπὸ τοῦ πατρός τῆς ἱατρικῆς περιγραφομένων ἀλητῶν ἁτῶν τέχνην ἔχοντων αἰσχροποιεῖν τὰς τέχνας. Ὁ ἐπιστημονικὸς θεσαυρὸς τῶν πρωτεύουσῶν τῶν κα-

σαλικίων, ὡς τῆς Τριπόλεως, τῆς Χαλκίδος, τῆς Αἰγίου, συνίστατο εἰς φλεβοτόμον τινὰ ἀλμπάνην, λαθόντα τὸ δίπλωμα ἐν τῷ ἱπποστασίῳ τοῦ πασᾶ, και εἰς τινὰ ἱατρίσσαν μετερχόμενῃ ἐν μὲν τῷ φωτὶ τὴν μάιν, ἐν δὲ τῷ σκότει τὴν μάγισσαν. Ἐκ τῶν νοσοῦντων οἱ μὲν πνήητες ἀφίεντο εἰς τὴν τύχην, οἱ εὐποροὶ προσεχάλουν τὸν ἱερέα ἵνα ἀναγνώσῃ τοὺς ἐξορκισμοὺς τοῦ ἀγίου Τρύφωνος, και οἱ ὄλθιοι κατάρθον ὃ ἀποκτῆσασιν τὴν ἐπιζήλον πανόκειαν τοῦ ἀγίου βάρβακος, ἧτοι τὸν ἀδρῶ, ὑπὸ τῶν καλογήρων πωλούμενον ἰδρωτῆ τῆς ὑάλου θαυματουργοῦ τινος εἰκόνας. Ὡς φωτεινὸν μετέωρον διήρχετο κάποτε τὰς πόλεις μυστηριώδης τις συντοπίτης τοῦ μυθολογουμένου πατρός τῆς ἠρωικῆς ἱατρικῆς τοῦ Κενταύρου Χείρωνος, ὁ λεγόμενος Κομπογιαννίτης ἱατρός περιβελημένος μέλαιναν μαλλιαρὰν αἰγούναν, διὰ πρᾶσίνης ταινίας περιδεσμῶν τὴν εἰς δασεὶς πλοκάμους κυμαίνουσαν χαίτην, λαλῶν τὴν ἀκατανόητον κορακιστικὴν γλώσσαν, συναφρωμένος, και ἐν τῇ μορφῇ και τῇ χειρονομίᾳ και τῷ βλέμματι ἐμοίαιον τῷ μελαγχολικῶν ἠθος τῶν παλαιῶν Καθηρῶν. Καὶ ὁ ἀλήτης, ἀφοῦ διένευεν εἰς μὲν τοὺς πάσχοντες πρᾶσινα σκονάκια, εἰς δὲ τοὺς ὑγιεῖς τὸ μυστηριώδες φιδόχορτον ἀπῆρχετο συνοδούμενος ὑπὸ γενναίων προσφορῶν και γενναιοτέρων εὐλογιῶν. Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἰδίως ἑκατοταετηρίδος ὁ ἀστήρ τοῦ Κομπογιαννίτου ἐπεσκόπησε ὑπὸ τῆς ἀγυρτικῆς λαμπηδόνης τῶν λεγομένων Καλογιατρῶν.

Οἱ ἀρειμόνιοι οὗτοι ἀγύρται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ἴταλοὶ ἢ Ἑπτανήσιοι, περιβελημένοι πλατύγυρα ἐπανατάμπαρα, τῶν ὁποίων αἱ μὲν τριγωνοειδεῖς ἀκραι περιεδινόουντο ἀπαύστως ὡς γλωσσίδες ψαλίδος, αἱ δὲ πρόσθετοι ἐπωριδες ἀνεμιζόμενοι ἐκροτάλιζον ἐκ τῶν δίεκη παρασήμων ἐπιχειμένων πλατέων μεταλλικῶν κομβίων, και φοροῦντες μικρὰ ὑποδήματα περιφιγγόμενα διὰ θεατρικῶν κροσσίων, και στενὸν πανταλόνιον πεποικημένον δι' ὀφιοειδῶς περιτραμμένων σειριτίων, ὡμοίωζον πρὸς Ἰσπανοὺς ταυρομάχους. Ἀλλὰ τὸ χαρακτηριστικώτατον γνώρισμα τοῦ Καλογιατροῦ ἦν τὸ ἀριστοτελικῶς ἐξυρισμένον αὐτοῦ πρόσωπον, τὸ ὅποιον κομικῶς μῶρφοζον ἀνεδεύετο ἐντὸς πλατυτάτου περιλαίμιου, ὡς κεφαλὴ χελώνης ἐξερχομένη και εἰσερχομένη ἐν τῷ ὄστράκῳ αὐτῆς. Κατὰ παραδόσιν ὁ Καλογιατρός ἀπέφευγε τὴν γῆν τῶν σιδηροφόρων Ἀκαρνανῶν ὡς ὁ διαβόλος τὸ θυμίαμα, ὁ δὲ Ἀκαρνανὸν πάντα φράγλον ἔθεώρει ὡς ἀπόγονον τοῦ ἐν Βόλτῳ ἀρωτηρησασθέντος Καλογιατροῦ. Κατὰ προτίμησιν οἱ Καλογιατροὶ ἐπεσκόπουντο τὴν Πελοπόννησον, σύροντες μεθ' ἑαυτῶν ὡς οἱ ὑπὸ τοῦ Λουκιανοῦ περιγραφόμενοι Σύροι ἀγύρται ὄνον

βαστάζοντα ἐν εἶδει μιναρῶ σανιδωμοῦ ἐν ᾧ ἐπέκειντο σειραὶ πολυχρῶμων ψαλιδίων και πυξιδίων Βενετικῆς Ὁθηρικῆς. Καταλύων ἐν τῷ χανίῳ τῆς κόμης ὁ Καλογιατρός ἐβαλεν ἀμέσως τὰ χρωματιστὰ ὀμματογυάλια και ἐβούλίζετο εἰς ἀνάγνωσιν χονδροτάτου βιβλίου, ἐν ᾧ ὁ τοῦ χωρίου κήρυξ ἀνήγγε τὸς πάσχοντας βοῶν: «ἦρθε και σὲ λίγα μισεῖ οὗ καλὸς γιατρός τῆς Φραγκίας».

Τὴν ἀσυνειδήσιαν τῶν ἀγυρτῶν τούτων χαρακτηρίζει ὁ ὑπὸ τοῦ Πουκβίλ μνημονοούμενος λόγος ἐνὸς Ἐνετοῦ βαβίλου: «εὐκολώτερον θὰ ἐρημώσω τὴν Ἀνατολὴν οἱ ἱατροὶ οὔτοι ἢ ὄλθιοι αἱ τῶν Εὐρωπαίων Σταυροφορίαι». Οἱ Καλογιατροὶ ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παλαιοὶ ὑπηρεταὶ Εὐρωπαϊκῶν φαρμακοποιῶν, ἢ και ἄλλοι κοινὸι ἀγύρται μηδέποτε κοπανίσαντες βοτανικὴν ῥίζαν ἐν φαρμακευτικῷ ἰγδίῳ. Ἐνα τῶν τότε Καλογιατρῶν τῆς Τριπολιτσᾶς ἀνεγνώρισεν ὁ αὐτὸς Πουκβίλ ὡς παλαιὸν ταμβακοπῶλην ἐν Μομπελιῆ. Εἰς τῶν ἐν Κορώνῃ προσέτων τῆς Βενετίας ἀνεγνώρισεν ἐν τῷ περιλάλῳ Καλογιατροῦ μισῆρ Μπατῆ συμπατριώτην φυγόδικον διὰ τῆς μεσιτείας τούτου ὁ πρόξενος ἐξωμάλυνε πολλὰς ὑποθέσεις παρὰ τῷ στρασιέρῳ τῆς Πελοποννήσου, παρ' ᾧ ὁ μισῆρ Μπατῆς ἐπέιχε τόπον και μυστικοσυμβούλου.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἱατρικῆς φυσικῆς και παρ' ἡμῖν συνεβάδισε πρὸς τὴν ὕλικὴν ἐνημερίαν. Ἐν μιᾷ τῶν ἐφημερίδων πρὸ τοῦ 1843, τῷ «Ἑλληνικῷ Ταχυδρόμῳ» ἐδημοσίευθη ἡ ἱατρικὴ στατιστικὴ τοῦ κράτους κατὰ τὰ ἔτη 1838 και 1839. Ἐκ τοῦ ἐπισήμου τούτου ἐγγράφου ἐξάγεται ὅτι τὰ ⁸/₁₀ τῶν πόλεων και κωμῶν τῆς Ἑλλάδος ἐστεροῦντο ἱατροῦ, τὴν δὲ ἐπιστῆμην ἀντεπροσώπευον ἔτι αἱ μάται και οἱ φλεβοτόμοι. Ὁ θέλων νὰ κρίνῃ ἀπαθῶς ἀς συγκρίνῃ τὴν στατιστικὴν ταύτην πρὸς τὴν τελευταίαν ὑπὸ Μανσόλα δημοσιευθεῖσαν, και θέλει ἴδει ὅτι σήμερον οἱ ἐν Ἑλλάδι ἐπιστήμονες ἀριθμοῦνται εἰς 1280 και ἀναλογοῦσιν 7 : 62 ἐπὶ 10,000 κατοίκων, ἧτοι ἀναλογικῶς πλεονάζουσιν ἢ ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ, ἔθα ἐπὶ 10,000 κατοίκων ἀναλογοῦσιν 7 ἱατροὶ· σημειωτέον δὲ ὅτι εἰς τοὺς σημερινοὺς ἱατροὺς δὲν συμπεριλαμβάνονται και 339 Ἑλληνες ἐπιστήμονες ἐξαποχούτες τὴν ἱατρικὴν ἐκτὸς τοῦ κράτους. Χάρην περιεργίας ἀντιγράφω ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπισήμου ἐκθέσεως τοῦ τότε ἀστυατροῦ Ἀθηνῶν Ι. Κλάδου τὴν κατάστασιν τῆς ἐπιστήμης ἐν αὐτῇ τῇ περιοχῇ τῆς πρωτεύουσῆς τοῦ κράτους ἐπαρχίας. Ἐν τῷ δήμῳ Ἀθηνῶν ἐπὶ 16,588 κατοίκων ὑπῆρχον 24 ἱατροὶ· Ἐν τῷ δήμῳ Πειραιῶς ἐπὶ 1,011 κατοίκων εἰς ἱατροὺς. Ἐν τοῖς ὑπολοίτοις δήμοις τῆς Ἀττικῆς, Μυρρινούτου, Ἀραφίνος, Πειραιῶς, Μαραθῶνος, Κερασίνων, Ἀμικραίου και

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΑΛΥΠΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

Ἀχαρνῶν οὐδὲ εἰς ἱατρούς! Ὅτι δὲ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις ἡ ἱατρικὴ ἐπίσημος ἐθεωρεῖτο μεγάλη πολυτέλεια, πείθει αὐτὴ ἡ λεπτομερὴς ἐκθεσις τοῦ αὐτοῦ ἀστυκτοῦ Κλάδου περὶ τῶν ἐν ἑλῶ τῷ ἔτει 1838 ἀποβιωσάντων ἐκ τούτων συμποσομένων εἰς 496, οἱ 315 ἀπέθανον ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐπισκέψεως ἱατροῦ!

Γάλλοι μηχανικοὶ ἐδημοσίευσαν σχέδιον, καθ' ὃ οἱ πλοίαρχοι δύνανται διὰ τοῦ ὑπερυλίου σύματος νὰ τηλεγραφῶσι τοῖς οἰκείοις ὁσάντις καὶ ὅποτε ἂν βούλωνται. Εἰς τὸ κύριον σύμμα προσκολλῶνται κἀθετοὶ κλάδοι ἔχοντες φιάλας, οὗτω δὲ ἀναβιβαζόμενοι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος. Ὅταν ὁ πλοίαρχος ἀπαντήσῃ μίαν τούτων, φέρεῖ εἰς συνάφειαν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ συσκευήν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ σύματος καὶ τηλεγραφεῖ ἀκωλύτως. Δοκιμὴ τῆς ἐφευρέσεως θὰ γίνωσι προσεχῶς ἐπὶ τοῦ σύματος τοῦ συνέπτοντος Μασσαλίαν καὶ Ἀλγερίαν.

Ἐν τοῦ κατωτέρω γεγονότος καταφαίνεται ἐναργέστατα πόσον ἀφέλιμος εἶνε ἡ λήψις προφυλακτικῶν μέτρων πρὸς διατήρησιν τῶν ἐντομοφάγων πτηνῶν, μεγίστης ὑπηρεσίας παρεχόντων τῇ γεωργίᾳ.

Τὸ πλοῖον *Yntern-Abbey* ἀπέπλευσε τοῦ Ταμείως καταβυθισθέντος εἰς Νέαν Ζηλανδίαν μετὰ φορτίου 12,030 πτηνῶν ἤτοι 100 κοσσυφῶν, 100 καλογιάνων, 100 φαρωνίων, 100 φλυζούντων, 140 καρδερῶν, 170 περδικῶν, 110 σπουργιτῶν, καὶ ἑκατοντάδων τινῶν ἄλλων εἰδῶν ἅτινα πάντα μετὰ τὴν ἀφίξιν εἰς Νέαν Ζηλανδίαν θέλουσιν ἀφεθῆ ἐλεύθερα.

Ἡ δοκιμὴ αὕτη ἐγένετο ὑπὸ τῶν γεωργῶν καὶ καλλιεργητῶν τῆς Νέας Ζηλαντίας, ὧν τὰ σπαρτὰ καὶ οἱ καρποὶ καταστρέφονται κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν ἐντόμων καὶ πρὸ πάντων ὑπὸ τῶν καμπῶν.

Ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὁδοπορικῶν ἐξόδων τοῦ δουκὸς τοῦ Ἐδιμβούργου, μεταβάντος εἰς Μόσχαν ὡς ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν βασιλισσάν κατὰ τὰς ἐορτὰς τῆς στέψεως, ὑπάρχει καὶ τὸ ποσὸν τῶν χιλίων λιρῶν διὰ μικρὰς δωρεάς. Ὅτε τῷ 1844 ὁ τσάρος Νικόλαος ἐπεσκέφατο τὴν βασιλισσάν Βικτωρίαν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ουίνδσορ διένειμε διαχίλιας λίρας (50,000 φρ.) εἰς τοὺς θεράποντας τῶν ἀνακτόρων. Ἡ παιδαγωγὸς ἔλαβε χίλιας λίρας. Ἐδέησε, προσέτι, νὰ δώσῃ εἰς ἑκατὸν τῶν ἐξ ἰσθμῶν χρυσοῦ ὠρολόγια, ἢ καπνοθήκας κεκοσμημένας δι' ἀδαμάντων ἢ τοῦ φωτογραφήματος τοῦ τσάρου. Βατὸς τούτων εἰς τὰς θεραπαίνας τῶν ἀνακτόρων διένειμε ὀλόκληρον κοιλὸν ὠρολόγιον καρφίδων, κοσμημάτων. Ὅτε τῷ 1855 Νι-

κόλαος ὁ Γ' ἐπεσκέφατο τὴν βασιλισσάν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ουίνδσορ διένειμε 1,500 λίρας (37,500 φρ.) εἰς τοὺς θεράποντας. Ὁ δούξ τοῦ Ἐδιμβούργου λέγεται ὅτι δὲν διαπρέπει ἐπὶ ἐλευθεριότητι· εἶνε ὑπέρπλουτος, ἀλλ' οὐδεμίαν παρέχει χρηματικὴν ἀρωγὴν εἰς τοὺς οἰκείους αὐτοῦ· ἔθεν ὁ δούξ καὶ ἡ δούκισσα τοῦ Τρέκ, ἐξ ἑκατῶν λίρας κατ' ἔτος λαμβάνοντες διάγουσιν, ἐν χρηματικῇ στενοχωρίᾳ, ἐν μικρῷ δὲ χρόνῳ τὰ χρέη αὐτῶν ἀνήλθον εἰς 50,000 λιρῶν. Ὁ δούξ τοῦ Cambridge προσήνεγκε φιλοφρόνως εἰς τὸ ἀτυχὲς συζυγικὸν ζεύγος ἐν μέγαρόν του ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου μεταβαίνειν ἠδύνατο νὰ τακτοποιήσῃ τὰ οικονομικά του, ἀλλ' ἡ εὐθυμὸς πριγκίπισσα Μαρία προτιμᾷ τὴν φαιδρᾶν καὶ διαπαντῶν ζῶν τῆς Ἀγγλίας τῆς ὀλιγοδαπάνου ἀνίας τῆς Γερμανίας. Νομοσχέδιόν τι ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ παρυσιαζόμενον πρὸς παροχὴν συντάξεως ὅ ἂν πῆλλασε πάντως τὸ δουκικὸν ζεύγος τῆς δυσχεροῦς οικονομικῆς αὐτοῦ καταστάσεως.

Οἱ ἀμερικανοὶ δὲν ἔχουσι προλήψεις, θεωροῦσι δὲ φυσικώτατον νὰ κάμνωσιν ἐπιχειρήσεις καὶ οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Θεοῦ, ὅπως πάντες οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἐπὶ τῆς κοιλιάδος ταύτης τοῦ κλαυθμῶνος. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος λοιπὸν τῆς πόλεως Κιγκινάτι ἵδρυσεν Τράπεζαν προεξοφλήσεως. Οἱ Αὐγουστῖνοι δὲ τῆς Μασαχουσέτης, μιμηθέντες τὸ παράδειγμα αὐτοῦ, ὠργάνωσαν μεγάλην οικονομικὴν ἐπιχείρησιν μετὰ ταμειωτηρίου πρὸς ἀποκλειστικὴν χρῆσιν τῶν πιστῶν. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ἐπιχείρησις δὲν ἐπέτυχεν καὶ οἱ ἄγιοι πατέρες ἐχρεωκόπησαν μὲ καθητικὸν πολλῶν ἑκατομμυρίων· τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ἐπιχειρήσεως ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τεσσάρων ἐκκλησιῶν, σχολείων τινῶν καὶ ἄλλων ἀκινήτων, τὰ ὅποια, ἂν ἔλαβον πωληθῶσι ὅσον ἀξιῶσι, θὰ δώσωσι 4 ἢ 5 τοῖς ἑκατὸν εἰς τοὺς ἀγαν ἐπίστους πιστοῦς.

Ὁ Νικόλαος Πέτροβιτς, ὁ νῦν τοῦ Μαυροβουνίου ἡγεμῶν, εἶνε εὐφυὴς ἀνὴρ διακρινόμενος διὰ τὴν ἐτοιμότητα τοῦ πνεύματος αὐτοῦ. Πρὸ οὕτω ἡδυνέε ἐτῶν ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας μετέβη εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἡγεμόνος εἰς Κάτταραν. Ὁ Νικόλαος διέταξε νὰ φωταγωγῆσιν τοὺς ὑπερχειμένους τῆς Βόκκας ὑψηλοὺς βράχους. Ὁ δὲ Φραγκίσκος Ἰωσήφ θεασάμενος τὰς αἰχμηρὰς ἐκεῖνας κορυφὰς ἀνέκραξεν αἰφνίως· «Ἡ Ὑψηλότης Σου, ὁ ἀδελφός μου, κατοικεῖ πολὺ ὑψηλὰ». Εἰς δὲ ὁ ἡγεμῶν ἀπεκρίθη· «Ἡ Μεγαλειότης Σου, ὁ ἀδελφός μου, μοῦ ἔχει πάρει τὴν θάλασσαν, οἱ Τούρκοι μου ἔχουν πάρει τὴν ξηρᾶν, μόνον ὁ οὐρανὸς μοῦ μένει».